

A MAGYAR
KODÁLY
TÁRSASÁG
HÍREI

XXXIX. évfolyam

2018/2

A Magyar Kórusok, Zenekarok és
Népzenei Együttesek Szövetsége - KÓTA
és a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem

tisztelettel meghívja Önt a

XIV. Magyar Karvezető Konferencia

eseményeire

2018. március 24.

Helyszín:

Zeneakadémia Kupolaterme

1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 8.

Védnök:

Prof. Szónyi Erzsébet

a Nemzet Művésze,

Erkel-, Liszt- és Kossuth-díjas, Bartók-Pásztory-díjas zeneszerző,
Kiváló Művész, a Zeneakadémia ny. tanszékvezető tanára,
az MMA rendes tagja, a Kóta tiszteletbeli elnöke

TÉMA: A NEMZETI ROMANTIKA

TÉMAVEZETŐ: Dr. MINDSZENTY ZSUZSÁNNA

A rendezvényt megnyitja:

Dr. Kutnyánszky Csaba

a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem rektorhelyettese

2018. MÁRCIUS 24. SZOMBAT

- 09.30 Regisztráció
10.00-10.15 Köszöntő
10.15-10.40 **Dr. Szabó Balázs, zenetörténész**
A romantika zenei polihisztorja,
Egressy Béni
10.45-11.10 **Dr. Németh Csaba, helytörténész**
"Erkel képi ábrázolásai - ikonográfia"
11.15-11.45 **Windhager Ákos, bölcész**
„Mihalovich Ödön - Szerző és igazgató”
12.00-12.20 KISKONCERT
Mihalovich Ödön:
Du bist wie eine Blume
Komm, o Nacht
Mosonyi Mihály:
Schilllieder, A szerelem, a szerelem
Kun Ágnes Anna operaénekes
Zongorán közreműködik:
Dallos Erika zongoraművész
12.20-14.00 Ebédszünet
14.00-14.25 **Dombóvári János - Sátorlajújhely**
"Formai, hangnemi, ritmikai jellegzetességek Lavotta hegedűduóiban"
14.30-14.55 **Dr. Fazekas Ágnes**
"Tied vagyok, tied hazám..."
A XIX. századi kismesterek nyomában
15.00-15.25 **Sziklavári Károly zenetörténész,**
ösztöndíjas kutató, MMA
"Nemzeti hagyomány és mítoszi távlatok Erkel-Egressy Bánk bányában"
16.00-16.20 Zárókoncert - Fővárosi Énekkar
A belépés díjtalan

A
MAGYAR
KODÁLY TÁRSASÁG
HÍREI

SZERKESZTI:
MÁRKUSNÉ NATTER-NÁD KLÁRA

XXXIX. évfolyam – 2018/2
június

TARTALOM

Dr. Ittész Mihály – <i>Kertész Attila</i>	4
Kodály Zoltán és tanítványai – Pécs – <i>Kertész Attila</i>	6
Karvezető Konferencia – Lavotta hegedűduói – <i>Dombóvári János</i>	10
A 19. századi kismesterek nyomában – <i>Fazekas Ágnes</i>	14
Aggházy emlékhangverseny – <i>Gombos László</i>	24
A 2018. évi karvezető verseny eredményei – <i>Kutnyányszky Csaba</i>	29
Párkai István köszöntése – <i>Mindszenty Zsuzsánna</i>	30
A Nemzeti Filharmonikusok hangversenye – <i>Köteles György</i>	33
A Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola 30 éves jubileuma – <i>Sapszon Ferenc</i>	36
Népdaléneklési verseny Tatabányán – <i>Sárköziné Pomázi Ágnes</i>	38
A Versenykórus sikere Assisiben – <i>Óri Csilla</i>	40
Éneklő Ifjúság Győrben – <i>Márkusné Natter-Nád Klára</i>	43
Kodály iskolák Regionális találkozója Győrben – <i>Márkusné Natter-Nád Klára</i>	47
Kaposvár és a hagyományörzés – <i>B. Horváth Andrea</i>	52
Tiszta forrás település, Nagykálló – <i>Belinszky Etelka</i>	54
Magyarpolány, XIII. Kodály szaktábor – <i>Kerekesné Pytel Anna</i>	56
A Zuglói Filharmónia – Pastorale sorozata – <i>Márkusné Natter-Nád Klára</i>	61
Szolfézsverseny a Törökbálinti Szőnyi Erzsébet Zeneiskolában – <i>Szigetiné Horváth Zsuzsanna és Károly Ágnes</i>	66
A Magyar Kodály Társaság új elnöksége	69

A címodalt Borsos Miklós alkotásával **Szántó Tibor** tervezte

A kiadványt Dobó Nándor tervezte

Kiadja a **Magyar Kodály Társaság**

Felelős kiadó: a **Magyar Kodály Társaság elnöke**

Adószámunk: 19040437-1-42

ISSN 0230-3639

Nyomda: László és Társa Bt.

Felelős vezető: László András

Kiadványunk támogatói

Nemzeti Kulturális Alap

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

Kodály Zoltán
1882 – 1967

Ittész Mihály
1938 – 2018

Dr. ITTZÉS MIHÁLY

**zenepedagógus, művészeti író, zenetudós, a Kodály Zoltán
Zenepedagógiai Intézet nyugalmazott igazgatóhelyettese,
a Magyar Kodály Társaság volt elnöke,
a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja**

A Magyar Kodály Társaság, de az egész magyar zenész társadalom, tanítványok, barátok megrendülten, szomorúan búcsúzzunk kedves kollégánktól, Ittzés Mihály tanár úrtól, aki méltósággal viselt súlyos betegség után életének 80. évében 2018. június 12-én elhunyt.

1938. október 8-án született Sárkeresztúron. A család mindennapjaiban a zene játszotta a főszerepet. 1953 és 1958 között a Győri Zeneművészeti Szakiskola diákja volt, majd utána a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola hallgatója lett, ahol középiskolai énektanár és karvezető szakos diplomával fejezte be tanulmányait 1963-ban. 2002-ben doktori fokozatot szerzett *Zoltán Kodály, In Retrospect* c. zenetudományi PhD disszertációjával Finnországban, a Jyväskylä-i Egyetemen.

Már a 60-as évek második felétől jelentek meg zenekritikái, írásai szakmai folyóiratokban és a 70-es évektől zenetörténeti, zenepedagógiai cikkei, dolgozatai is. 1963 és 1970 között a Győri Zeneművészeti Szakiskolában tanított szolfézszt, zeneelméletet, zeneirodalmat, karvezetést, népzénet, valamint vezényelte a szimfonikus és kamarazenekart. 1970 szeptemberében már a Kecskeméti Kodály Iskolában kezdte az énekzene tanítást és vezette az iskola kórusát. Iskolai munkája mellett hamar bekapcsolódott Kecskemét zenei közéletébe és egyik fő szervezője lett a Nemzetközi Kodály Szemináriumoknak és a Kecskeméti Népzenei Találkozóknak. 1973-tól lett a Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet tanára, a népzene, karvezetés, szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom előadója, oktatója. Kiemelkedő szerepe volt az intézeti könyvtár létrehozásában, fejlesztésében, vezetésében. 21 évig az Intézet igazgatóhelyetteseként tevékenykedett, de 2001 után is, egészen haláláig tanított és kutatott az Intézetben. Meggyőződése volt, hogy a közösség szolgálatának az egyik legtermészetesebb formája a tanítás, akár iskolai keretben, akár azon kívül, akár szóban, akár írásban. Kodály elvei, megfogalmazott gondolatai szerint élt, cselekedett élete folyamán:

„Akiben van tehetség, köteles azt kiművelni a legfelsőbb fokig, hogy embertársainak mennél nagyobb hasznára lehessen. Mert minden ember annyit ér, amennyit embertársainak használni, hazájának szolgálni tud.”

Ennek szellemében születtek tudományos munkái, cikkei előadásai, melyeket több országban konferenciákon, kurzusokon, szimpóziумokon közvetített (Lengyelország, Ausztrália, Írország, Olaszország, Görögország, Ausztria, Finnország, Korea, Kína, Dánia). 2012-ben nyerte el a Magyar Művészeti Akadémia levelező tagságát, majd 2013-tól a MMA

rendes tagja. Székfoglalója a *Bukovinától Svájcig, Árgirus nótájától a Duóig: Kodály c. nagy sikerű előadása volt.*

Fő kutatási területe Kodály Zoltán élete, munkássága, a magyar zenetörténet és a magyar zenepedagógia. Kiemelkedő művei – az említeteken kívül – a 22 zenei írás, A múlt csak példa legyen. Szerkesztője, inspirálója volt a Kodály Intézet által kiadott jelentős könyveknek. Értékes állami díjak és kitüntetések jelezték pályafutásának kiemelkedő pontjait: Apáczai Csere János-díj, Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztje, Kodály Zoltán Közművelődési Díj, Szabolcsi Bence-díj, Kecskemét város Kodály Díja.

A Nemzetközi Kodály Társaság alelnökeként (1993–2001), a Magyar Kodály Társaság társelnökeként (2007–2012), majd 2018-ig elnökeként kiemelkedő szerepet vállalt a magyar zenei kultúra, az emberi és művészi értékek kibontakoztatásáért, fejlesztéséért, a „kodályi örökség”, a zenei nevelési elvek egész világon való elfogadtatásáért.

A Magyar Kodály Társaság fennállásának 40. évfordulója kapcsán köszöntő beszédében említette: *„Az emlékező, örvendező ünnep arra is jó, hogy mérleget készítsünk, körülnézzünk mai világunkban. Veszteséget, gondot, de feladatot is bőven láthatunk. Ne engedjük, hogy a tehetetlen letargia legyen úrrá rajtunk. Próbáljunk meg erőt gyűjteni éppen Kodály példájából, tanításaiból, hogy legyen egyszer igazi beteljesedés.”* A vele készült riportban rendkívüli tömörséggel fogalmazta meg életfilozófiájának központi gondolatait: *„Fontos számomra az elvi gondolat-hűség és a nyitottság egyensúlya, a múlt – jelen – jövő hármasságának szerves egysége a szemléletmódban, tisztesség, és az »itt élned, halnod kell« (vagy inkább így: élned, vagyis szolgálnod, s halnod itt kell) erkölcsi parancsa.”* Ennek jegyében élte a Tanár úr élete utolsó éveit is.

A Társaság elnökeként hihetetlen erőfeszítéssel, nap mint nap következő intenzív munkával készítette elő a Kodály-év valamennyi rendezvényét, az előadásokat, konferenciákat, koncerteket, zenei vetélkedőket, népdalversenyeket. Ebben az évben is – mint mindenkor – Kodály öröksége, szellemisége határozta meg munkáját, tevékenységét. Töretlen harcra volt a zeneművészeti nevelés, oktatás ügyének, apostola a zene általi személyiségformálás minden lehetőségének. Végig az elvhűség, az elhivatottság, a munkában való kreativitás, az elvek és személyek iránti nyitottság, empátia, az értéket hordozó ügyek szolgálata és az áldozatvállalás vezette életében, emberi kapcsolataiban.

Dr. Ittész Mihály személyében kiváló tudóst, nagyszerű vezető, kollégát, barátot veszítettünk el. *„A tűznek nem szabad kialudni!”* – volt utolsó üzenete felénk, munkatársai felé, és ez az üzenet kötelez minket. Köszönjük odaadó, maradandó, áldozatos munkáját, barátságát. Emlékét tisztelttel és szeretettel őrizzük.

Kertész Attila
a Magyar Kodály Társaság elnöke

Kodály Zoltán és tanítványai

Ünnepi hangverseny Pécssett

a Magyar Kodály Társaság alapításának 40. évfordulója alkalmából

A Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar Zeneművészeti Intézete telt-házás Liszt Ferenc Hangversenytermében Kodály Zoltán Intermezzójának énekkari változatával kezdődött az ünnepi megemlékezés, a hangverseny. A művet a 35 éve Kodály Zoltán nevét viselő pécsi gimnázium *Bartók Béla Leánykara* énekelte dr. Vargha Károly szövegével, műsorra tűzésének pedig különös aktualitása volt. Az Intermezzo énekkari-zenei változatának bemutatója éppen 60 évvel ezelőtt történt Pécsen Kodály jelenlétében és tomboló sikert hozott az alkotóknak. Nagyon sajnáltuk, hogy *dr. Ittész Mihály*, a Magyar Kodály Társaság elnöke betegsége miatt csak levélben tudta köszönteni a résztvevőket, így gondolatait *Kertész Attila* a MKT elnökségi tagja olvasta föl. Részlet a levélből:

„Mi teszi ünnepé ezt a mai hangversenyt? Elsősorban az emlékezés arra a negyven évre, amely a Magyar Kodály Társaság megalakulása óta eltelt. Negyven év, mely sok szép hangversennyel, számos sikeres, részben nemzetközi konferenciával, sok-sok zenepedagógiai eseménnyel ékesen áll mögöttünk. Három évvel a Nemzetközi Kodály Társaság megalakulása után, 1978-ban hívták életre a megalapító atyák s anyák a Magyar Kodály Társaságot, hogy szakmai és közművelődési egyesületként éltesse, gondozója legyen a Tanár úr zenei-szellemi örökségének. Ma is ebben a szellemenben, az Alapszabályban rögzített elvek szerint működik országos hatókörű közhasznú szervezetként. Tagságunk néhány helyen koncentráltan van jelen, másutt szétszórtan élnek tagtársaink. Ma már mintegy ezer tagot számlálhatunk. De a belterjesség luxusát nem engedhetjük meg magunknak, minden rendezvényünket látogathatják a Társasághoz tagként nem kötődő érdeklődők is. ...Pécs Kodály Zoltán művészetének és zenei nevelési koncepciójának elkötelezett híveivel, élükön Agócsy Lászlóval, Antal Györggyel, Tillai Auréllal és másokkal kezdettől jelen volt a Magyar Kodály Társaság életében. Mint a Társaság második ciklusát töltő előmunkása – olyan elnökök szerény utóda, mint Szokolay Sándor, Bónis Ferenc, és Szőnyi Erzsébet – személy szerint hálás vagyok elsősorban elnökségünk két pécsi tagjának, Kertész Attilának és Nagy Ernő karnagytanár uraknak azért a sok kezdeményezésért, évről-évre visszatérő programért – hangversenyekért, népdalos alkalmakért, konferenciákért – amelyekkel saját kezdeményezésként vagy más szervezetekkel, elsősorban a kórusegyesülettel együttműködve biztosították a Kodály Társaság jelenlétét Pécs városa és Baranya megye zenei életében. Köszönettel tartozunk mindazoknak, akik a mai estét elgondolták, közreműködésükkel gazda-

gítják, helyet adtak a koncertsorozatban ünnepi alkalmunknak, név szerint is dr. Lakner Tamás dékán úrnak és dr. Vas Bence intézeti igazgató úrnak. Amikor a különböző helyeken megvalósuló hangversenyek műsorának közös vezérfonalát kerestük, jutottunk arra, hogy névadó Mesterünk, Kodály Zoltán alkotásai mellett tanítványai, vagy a Kodály életművének szellemiségéhez tágabb körből kapcsolódó zeneszerzők alkotásai is szóvaljanak meg. Hogy is mondta Szabolcsi Bence 51 évvel ezelőtt, Kodály Zoltán ravatalánál? Kodály „az életnek azt a klasszikus teljességét, melyet a magyar nép költészetében és zenéjében fedezett fel, művein és tanításán keresztül rásugározta egész környezetére, minden tanítványára – és tanítványa volt minden magyar költő, művész és muzsikus, minden alkotó szellem, tanítványa volt egész Magyarország.” „Tanítványa volt egész Magyarország.” – mondta Szabolcsi, de jelen időben érthette. És itt jön a kétségeskedő nagy, ünneprontó kérdés: mára mi maradt ebből? S mi jut a jövőnek? Az emlékező, örvendező ünnep arra is jó, hogy mérleget készítsünk, körülnézzünk mai világunkban. Veszteséget, gondot, de feladatot is bőven láthatunk. Ne engedjük, hogy a tehetetlen letargia legyen úrrá rajtunk. Próbáljunk meg erőt gyűjteni éppen Kodály Zoltán példájából, tanításaiból. Legyen ennek Pécs egyik hatékony és virágzó műhelye ... méltóan ahhoz, ahogy 1945-ben elindult a „pécsi úttörés”, hogy legyen egyszer igazi beteljesedés. Ehhez kívánok mindnyájuknak kitartást, erőt, alkotókedvet!”

Kertész Attila a levél felolvasása után megköszönte az elnök úr köszöntőjét, valamint a Magyar Kodály Társaság, A PTE Művészeti Kar, a Nemzeti Kulturális Alap és az Emberi Erőforrások Minisztériumának támogatását. A Bartók Béla Leánykar folytatta műsorát Karai József – Káldi János 35 évvel ezelőtt írt Kodály Zoltán című művével, majd a PTE Női karával együtt a „Vejnemöjnen muzsikál” szólalt meg *Körtési András* közreműködésével, *Kertész Attila* Liszt-díjas karnagy vezényletével. A Társaság felkérésére hangzott fel J. S. Bach – Kodály Zoltán: Lant preludiuma most hegedűn, gitárkísérettel (dr. Vas Bence átiratában). A nagy sikert arató zenei különlegességet *Vass Ágnes* Liszt-díjas hegedűművész és *Vas Bence* gitárművész adta elő.

Ezek után a híres Kodály-növendék, Farkas Ferenc dalai szólaltak meg a Gyümölcskosár dalciklusból. A kottára a következőket írta

a szerző: „Kodály Zoltánnak tisztelettel törvénytelen tanítványától”. Kapcsolatukra mindvégig jellemző maradt ez a megállapítás, mert abban az évben, amikor Farkas Ferenc felvételt nyert a Zeneakadémiára, Kodály nem indított zeneszerzői

osztályt. „Kodály elvei, gondolatai, találó megjegyzései, tanításának szelleme átsugárzott a tantermek falán, hozzánk is eljutott.” – írta Farkas Ferenc. A Weöres Sándor versére írt dalokat nagyszerű előadásban hallottuk *Balázs Júlia* énekművésztől, zongorán *Körtési András* kísérte. A zeneszerzők sorát egy híres Farkas Ferenc tanítvány követte: a nemrég 80. születésnapját ünneplő Erkel- és Magyar Örökség díjas Balázs Árpád. Először a Radnóti versre írt Tavaszi szeretők, majd a *Nec arte, nec marte* c. oratóriumból a Duna nimfája ária hangzott el *Nagy Johanna* átütő erejű előadásában *Körtési András* élményt nyújtó zongorakíséretével.

Az énekes szólisták után a PTE *Női Kara* állt a színpadra, műsoruk Kodályt idézte. Énekelték a 150. genfi zsoltárt, az Ave Mariát, az első (*Chi vuol veder*) és a harmadik (*Chi d'amor sente*) olasz madrigált. Az együttes tiszta, finom hangzásával tűnt ki. A MKT

felkérésére a kórus vezetője *Kertész Attila* még egy Hommage Kodály mű előadását vállalta el. Tillai Aurél Kossuth-díjas zeneszerző Kodályt idéző műve Fodor András versére készült Az énekmondó címmel. A mű első változatát a Bartók Béla Leánykar mutatta be és énekelte CD-re. Most a második változat bemutatóját nagy taps fogadta, a közönség ünnepelte a mű jelen lévő szerzőjét. *Dr. Vas Bence* gitárművész nagyszerű

gitár átiratokat készített Kodály: Magyar népdalok énekhangra zongorakísérettel darabjaihoz. *Kuti Ágnes* énekművész jól formált, átélt éneklését változatos hangszínhatásokkal, érzékeny dinamikai kontrasztok megszólaltatásával kísérte a gitárművész.

Az ünnepi koncertet a PTE Vegyeskara zárta egy jól szerkesztett, nagyon igényes műsorral, *Prof. dr. Lakner Tamás* Liszt-díjas karnagy vezetésével. Kodály tanítványainak kiemelkedő alakja Bárdos Lajos Cantemus című művének lendületes, tömör hangzású megszólaltatása megadta az énekkar műsorának alaphangulatát.

Az autentikus, szép téma-kiemeléssel előadott Kodály: 121. genfi zsol-tára méltó „visszaemlékezés” volt a reformáció 500. évfordulójára, ezt a művet *dr. Hoppál Péter* egyetemi adjunktus vezényelte. Releváns előadásban hallottuk Kodály – Ady: Akik mindig elkésnek c. kórusművét *Lakner Tamás* vezényletével. A kínai turnéra készülőkkel együttes a 70. születésnapját ünneplő Orbán György Kossuth-díjas zeneszerző két nagyszerű darabjával zárta produkcióját. A Szilágyi Domokos versére írt Se nappalom, se éjjelem és a Daemon Irrepit Callidus nagy sikert aratott.

Az igényes műsor méltón reprezentálta a Magyar Kodály Társaság 40. évfordulója tiszteletére a *Mester, az ő tanítványai és a kodályi életmű* szellemiségéhez kapcsolódó zeneszerzők bemutatására rendezett ünnepi hangversenyt.

Kertész Attila

Karvezető Konferencia

Formai, hangnemi, ritmikai jellegzetességek Lavotta János hegedűduóiban

Lavotta zeneszerzői termésében mintegy 20, opus-számmal jelölt hegedűduót, valamint 17 jelzés nélküli kürtduót találunk. Ezek a darabok bár szolgálhattak elsődlegesen a házi muzsikálás céljára, mégis a szerző pedagógiai szándéka is nyilvánvaló. Figyelemre méltó a duók keletkezésének ideje, hiszen Lavotta 1786-ban kezdte leírni és opus-számmal ellátni műveit, s 1797-ig 65 kompozíciója született. Ez a szám mintegy fele annak a legalább 120 opusnak, amelyek között csupán 18 olyan mű van a Lavotta-hagyatékban, melynek szerzői kézírata fennmaradt. S ezek között megtalálható a két – op.22. és 49-es számú – hegedűduó sorozata is.

A duók utóélete szempontjából fontos lehetőséget teremtett a MTA Zenetudományi Intézete pedagógus ösztöndíja, melyet az 1990-es évek elején *Bárdos Kornél*, majd *Domokos Mária* mentorsága mellett három alkalommal kaptam meg. Ennek köszönhetően vehettem kézbe – egyebek között – Lavotta hegedű-, valamint kürtduóinak kéziratát. A szólalmok spartírozása lehetővé tette számomra, hogy a duókkal hangszeresként is foglalkozzam. Így rögzítettük elsőként az op. 22-es hat duóból a *Thema con Variazioni* feliratú darabot a *Lavotta János Kamarazenekar* Magyar Verbunkos Zene sorozatának első CD-jén. Majd újabb kettőt – valamint négy kürtduót – tartalmaz a 2004-ben megjelent sorozat harmadik CD-je és további négy duót a 2010-ben megjelent hatodik CD. Azonban a hanghordozókon rögzített mintegy hét hegedűduó Lavotta összes duójának így is csak mintegy harmada. Nem valószínű, hogy a teljes sorozat akár házi muzsika, akár pedig bármilyen hangverseny alkalmával Lavotta életében elhangozhatott. Már csak azért sem, mert előadói szempontból a kézirat duóinak nagy része felülvizsgálatra szorult. A nyilvánvaló hangelírások, a módosítójelek pótlása, a két szólalm harmóniai szintézise több-kevesebb beavatkozást igényeltek.

Ennél is problematikusabbnak tűnt a duók formai vizsgálata során a da capo olykor túlzó alkalmazása, a zeneileg, formailag egyaránt kevésbé indokolt ismétlések kiszűrése, a periódusokban előforduló aszimmetriák megszüntetése, a Nóta, Minore, Maggiore, Figura, Polonéz, Trió, Coda feliratú részek megfelelő illesztése. Lavotta előadói utasításai – úgy, mint adagio, andante, andantino, cantabile, recitativo, moderato, allegro, allegretto, spirituosó – elsősorban a darab tempójára, ill. jellegére vonatkoznak, s dinamikai jelzései csupán néhány forte, piano, sforzato alkalmazására szorítkoznak, szükség volt tehát a szólalmok ellátása további előadói utasításokkal. Mindez feltétele volt annak a 2010. március 11-i hangversenynek, ha úgy tetszik a duók ősbemutatójának a sátoralja-

új helyi Lavotta-házban, amelynek programjában – Szabó Sándor tanártársam közreműködésével – mind a 20 hegedűduó előadása szerepelt.

Duetto Hungarica op. 22.

Lavotta számozása szerint a hat magyar duó komponálása a tizenégy „könnyű” hegedűduó keletkezését jócskán megelőzte. Vajon az op. 22-es duósorozat miben és mennyiben magyar? A gyors válasz elsősorban Szabolcsi Bencétől érkezik, aki szerint „*amit a külföld 1780 óta magyar zene néven ismer, az kivétel nélkül a verbunkos zenéje.*” Lavotta hat duója tehát abban magyar, hogy zenei nyelvezete verbunkos, és annyiban nemzeti, amennyiben az új zenei stílusban fellelhető szimbólumokat maga is használja. Ilyen stíláris jegyeket a sorozatban pedig bőszéggel találunk. Lássuk, melyek ezek a jellegzetességek! *Formai* szempontból a zenei anyag nyugatias mintázását: a klasszikus arányok (4-8 ütemes mondatok) szimmetrikus felépítését, szekvenciákat, valamint „Nóta, Minore, Majore, Figura, Trió, Coda” feliratú részeket figyelhetünk meg. A páros (2/4) ütembeosztású duók során *ritmikai* szempontból a pontozott ritmus szinte valamennyi fajtájával, szinkópával, triolával találkozhatunk. A *dallam* kialakításában – az oly hegedűszerű cirádától a jellegzetes bokázó záró formuláig – egy sor díszítő figura érvényesül. Végül említenünk kell egyrészt néhány *harmóniabeli* jellegzetességet, mint pl. a bővített másodos „magyar skálát” a harmadik duó Figura és Trió részében, vagy a viszonylag gyakran előforduló dúr-moll tonalitást (pl. a második, ötödik, hatodik duóban). Másrészt a sorozat *hangnemi* mozgása – a hatból öt duónál – a kvintkör C-dúrjától haladva az Esz-dúrig terjed. Lehet, hogy csupán véletlen, de ne zárjuk ki teljesen azt sem, hogy öt duójának a C-F-B-Esz-dúr hangnemeket Lavotta tudatosan választotta. Az ötödik duó külön érdekessége, hogy a Coda *Tihanyi visszhang* feliratot visel. Ebből arra következtethetünk, hogy amikor lejegyezte, Lavotta a hangvisszaverődésének e tihanyi jelenségét ismerte. A mindössze 22 ütemű *Coda* egy kánonszerű szinkópa sorozattal kezdődik (10ü), majd egy 8 ütemű (2x2+2x2) *Andante* a tulajdonképpeni visszhang, amelyet Lavotta szólamcserével valósít meg, végül a duót 4 ütemnyi *Tempo I.* zárja.

A sorozat utolsó darabja nemcsak hangnemében (G-dúr) tér el az előzőektől, hanem a *Thema con Variazioni* feliratú duó más szempontból is figyelemre méltó mű, amely nem véletlenül került fel elsőként a Lavotta-CD-ére még 1995-ben. A jó érzékkel megkomponált négy soros dalt magában foglaló induló témát két variáció követi úgy, hogy Lavotta közzé illesztett egy 12 ütemnyi Minore feliratú részt, majd további – mindkét szólamban virtuóz elemeket felvonultató – négy variáció következik. A variáció-fűzért egy népzenei hangulatú Nóta, valamint egy coda-szerű Figura zárja.

Előadói szempontból a hegedűsök – a verbunkos muzsikára oly jellemző s ellenállhatatlan – előadó-művészeti stílusát a hat magyar duó

jelentősen korlátozza. Igazi kamaraművek ezek, ahol a duók táncos karakterének megőrzése a játékosoktól pontos, fegyelmezett, alkalmazkodó muzsikálást kíván meg.

Duetto két hegedűre op. 49.

Lavotta tizennégy duóból álló sorozata – bár házi muzsikálás anyaként is kiváló, csakúgy, mint magyar duói – nyilvánvalóan pedagógiai céllal született. Nemcsak azért, mert fokozatosan halad az egyszerűbbtől a bonyolultabb, a könnyebbtől a nehezebb felé, hanem mert a játék során szinte érezni lehet a szólamon, – s ez többnyire a második – melyiket játszhatta a házitanító Lavotta. A tánc karakterű magyar duókkal ellentétben, a „könnyű duók” változatos tempójú, ütem-nemű, előadói utasításokkal gazdagabban ellátott kis zeneművek. *Formailag* az első hat, valamint az utolsó duó *egy tagból* áll, melynek tempó jelzése az andante-tól az allegro-ig terjed. Itt jegyezzük meg az ötödikről, hogy lényegében Lavotta ennek is adhatta volna a Thema con Variazioni elnevezést, mint a magyar duók már említett 6. darabjának. Ebben az esetben is egy könnyen megjegyezhető kedves, négyesoros dal a téma, amely további öt alkalommal a hegedű két szólamában felváltva bukkan elő. *Kéttagú* (többnyire adagio – allegro) a héttől a tizenegyedik duóig, végül a 12. és 13. pedig *háromtagú*, amelynek külön érdekessége, hogy a középső tag mindkét esetben Polonéz. Azonban még a tizenkettedikben a mindvégig F-dúr hangnemű Cantabile-Polonéz-Trió tagolás szerves egységet alkot, addig az igen határozott zárású A-dúr Spirituoso után következő G-dúr Polonéz a Trióval, a tizenharmadik duóban ennek ellenkezőjeként hat. Ezért a duó előadása során a Polonézt érdemes önálló darabként kezelni. Megfigyelhetjük, hogy a két- és háromtagú formák mindegyikében a kapcsolódást megelőző záró harmónia minden esetben az V. fok.

A duók közül hét páratlan (3/4, 3/8) ütemű, nyolc pedig páros (2/4, 4/4). Ez utóbbiak között a 8. és 11-ben a lassú magyarra jellemző karakterrel találkozunk. A duókban nagyjából a bécsi zenei hatás érvényesül, és több ízben felvillan bennük (mint pl. a 10,12,13. duóban) a Mozart-operák népszerű részeinek egy-egy motívuma, fordulata. *Hangnemeket* tekintve a duók a kvintkört ezúttal a C-dúrtól az E-dúrig haladva járják be. Lavotta a C-G-D-A-E-dúr hangnemeket a sorozat kilenc darabjánál használja. A kérdés most már az: Lavotta milyen megfontolásból adott az op. 22-es duóinak tisztán bés, az op.49-es darabjainak – kettő (a-moll és F-dúr), valamint két minore-maggiore (d-D és f-F) kivételével – keresztes dúr hangnemet? Trióinak, négyeseinek megismérése, vizsgálata a válaszhoz valószínűleg majd közelebb vihet.

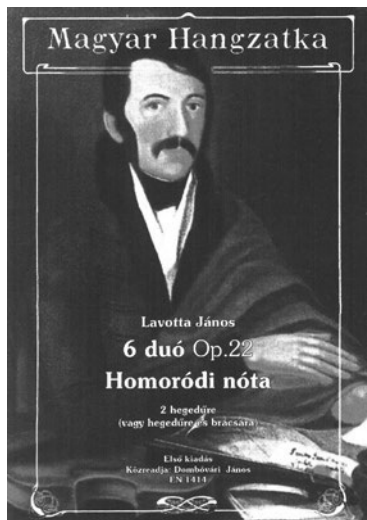
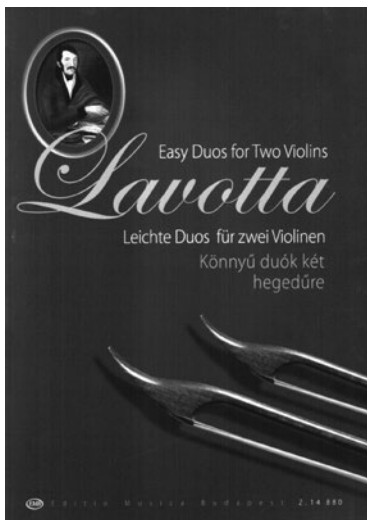
Lavotta által könnyűnek nevezett hegedűduó-sorozat a zeneszerző születésének 250. évfordulója tiszteletére az *Editio Musica Budapest* kiadásában vált hozzáférhetővé, a Hat magyar hegedűduót pedig – *Szecsódi Ferenc* ajánlásával, aki a közreadóval együtt reméli, hogy „ez

Dombóvári János
és Szabó Éva

a vérbő verbunkos sorozat a jövőben szervesen beépül a zeneiskolai és szakközépiskolai hegedű tantervbe” – a Neuma Zeneműkiadó adta ki. A kottakiadásnak köszönhetően már Lavotta János Hegedűduó Verseny is zajlik Sátoraljaújhelyben, s az idei lesz az ötödik alkalom, hogy a verseny kötelező darabjaként az ifjú hegedűsök előadásában a duók felcsendülnek.

Dombóvári János

„TIED VAGYOK, TIED HAZÁM...” *A 19. századi kismesterek nyomában*

*Tied vagyok, tied hazám
E szív e lélek.
Kit szeretnék, ha tégedet
Nem szeretnék.*

*Szent egyház keblem belseje
Oltára képed.
Te állj, s ha kell a templomot
Ledöntöm érted.*

Petőfi Sándor: Honfidalának első két versszaka volt az első magyar kóruspályázat szövege.

A 19. századi *kismesterek* munkásságáról szólva sokan közülük kar-nagyok, zenetanárok, tanárok voltak, akik munkásságukkal előkészítették a 20. század nagy zenei változásait. E zeneszerzők művei bár nem túl jelentősek, mégis akad közöttük egy-két igen érdekes és értékes kórusmű. A kis mesterek munkássága más téren volt kiemelkedő. Ők voltak azok, akik:

Megteremtették a magyar polgári dalos mozgalmat,
Létrehozták a magyar zenei szaksajtót,
Lefektették a mai magyar zenei intézményrendszer alapjait,
És elindították a magyar népzene kutatást.

DALOSOK 20. század elejéről

A képen egy mulatozó, éneklő társaság látható a 20. század elejéről. A polgári dalosmozgalom kezdetben férfikari mozgalom volt, világi vegyeskarok és nőikarok csak később jöttek létre. A férfiak próbaterem híján kocsmákban, kisebb vendéglőkben gyűltek össze énekelni. Így volt ez a 19. század elején is, amikor Berlinben megalakult az első dalegylet. A *Zelter* által elindított mozgalom sikerrel hódított Európában és a 30-as évek elején Magyarország is átvette a példát. Sorra alakultak dalegyletek az országban, főként a nyugati megyék nagy városaiban: Győr, Pozsony, Sopron, Pécs, Veszprém.

A szabadságharc elsodorta a lassan kibontakozó dalos mozgalmat. Az 1850-es évek elején cenzúrázták a műsorokat, és ha a lázadásnak a legkisebb szellemét is felfedezték azonnal betiltották az előadást. Tilos volt a bálozás, a társas összejövetel; A magyar tánc és a magyar dal.

Thill Nándor Elemi karénektan kötete

Thill egyházzenesz volt a Lipótvárosban, majd később a Bazilika karnagya volt.

Többször kérvényezte „magán férfinégyesének” a Pest-Budai dalárdának működését, de kérelmét a hatóságok mindig elutasították. Az engedélyt csak 1854-ben kapta meg, amikor kórusa végre nyilvánosan is bemutatkozhatott. Hatására országszerte alakultak kórusok.

Thill ennek a hangversenynek a bevételéből 20 aranyat ajánlott fel egy eredeti magyar férfinégyes megírására. Ez volt az első magyar kórusmű pályázat.

A vers, amelyet meg kellett zenésíteni *Petőfi Honfida* volt. Jellemező volt azonban a korra, hogy a műveket szinte azonnal betiltották.

A Nyertes pályaművek között szerepelt: Thern Károly, Lorenz János, Huber Károly, Doppler Károly műve.

A DOPPLER TESTVÉREK

Doppler Károly és Ferenc. Ferenc volt az idősebb Károly a fiatalabb. Mindketten fuvolaművészek voltak, Európa-szerte tartottak hangversenyeket. Lembergben születtek (Ukrajna) és Bécsben képeztek tovább magukat.

1830 körül költöztek Pestre és a Pesti Német Színháznak voltak a fuvolásai, ahol Károly egy darabig másodkarmesterként is működött.

13. Honfidal.

szóvali szer. Petőfi Sándor.

Működgetjessen.

1° hang.
2° hang.
3° hang.

1. Tí - ed ve - gyek, ki - a - dás - tól.
2. S az ő - se - jő - ka - dó - ke - bel -

1. É - s mit - e - lé - nek, ki - a - dás - tól.
2. Vég - ső i - má - ja, ki - a - dás - tól.

1. Na - í - ge - det, Nem - sze - ret - ő - nek?
2. Is - te - nem, Ál - di - os - sá - g - nek?

1. Szent - egy - há - s - lom - bel - se - je,
2. De - én - nem - ő - sem - mi - se - je.

1. Ki - a - dás - tól, ki - a - dás - tól.
2. Ki - a - dás - tól, ki - a - dás - tól.

1. A - tempo - mot - te - tem - er - ted.
2. Nem, hogy te vagy, A nagy vi - lá - gon.

2.

Titkon kísértem lépted,
S mind egyre híven,
Nem mint az árny az árnyat
Csak jó lében,
De mint az éryék nő mádon
Az est köcsögét,
Nő bím, ha szótédai kezd,
Háskm fölított.

4.

Én csomagrak, bel híved
Feküri eszter
A sorstól új fényt eszének
Szent életem,
S kihalom egy csöpp barát
A bel éryek,
Már kócsok, mert kócsyaim
Mél peregnék!

Ferencnek több operáját is bemutatta a színház, illetve művei között népszerű volt a Liszt rapszódia zenekari átírata.

Az első magyar kórusmű pályázaton Doppler Károly műve a pályanyertes művek közé tartozott.

ID. ÁBRÁNYI KORNÉL

Szabolcs megyei nemesi család szülötte (1822-1903). Eredeti neve *Eördög* a névváltoztatás 1843-ban volt. Szülei háza a magyar reformkor egyik szellemi központja, ahol megfordult Boka Károly, Bihari János, Lavotta János, Rózsavölgyi Márk.

1834-ben Nagyváradra költözik. Erkel hatására választotta a zenei pályát élete hivatásául 1843-47 nyugati tanulmányútra indul: München, Párizs, London, Bécs. 1847 a Pesti letelepedés.

Ábrányi kiemelkedően sokat tett a magyar zenekultúra kibontakozásának érdekében. Alapítója a Zenészeti lapoknak (1860-1876); a Polgári dalos-mozgalom, a Dalárünnepélyek (Pécs 1864) elindítója; OMDE vezértitkára (1867-1888). 1870-es évek elején jelentős szerepet vállalt **Zeneakadémia** megalapításában, annak megalakulásakor (1875) titkára és rendkívüli tanára volt (1875-1883). Nyugdíjazásáig (1888) zeneszerzést, zenetörténetet, zeneelméletet tanított az intézményben. Életművének maradandó értéke a zenei kultúrpolitikai tevékenysége.

Kiemelkedő írásai: Általános zenetörténet (1886); Az Országos Magyar daláregyesület negyedszázados története; A magyar zene a 19. században (1900).

A ZENÉSZETI LAPOK 1860 és 1876 között hetente megjelenő zenei szakfolyóirat. Alcíme: Heti közlöny a zeneművészet összes ágából. Alapító: Ábrányi Kornél. Főmunkatársak: Bartalus István, Mosonyi Mihály, Rózsavölgyi Gyula.

Állandó rovatok: Vezércikk, Hangversenyi szemle, Művészeti újdonságok, Új művek elemzése, Mosonyi: összhangzattan, Rózsavölgyi: zenetörténeti írások. Negyedévenként kottamelléklet (zongoradarabok).

1869-1872 az OMDE (Országos Magyar daláregyesület) lapja. Főként a kórusok életével foglalkozott, Hangversenyek, beszámolók közlése. Jelentősége: a magyar zenei szaksajtó elindulása, a magyar zenei szaknyelv kialakulása.

A Polgári Dalosmozgalom kezdete

1864 PÉCS DALOSTALÁLKOZÓ

Reggel a fúvószenekar ébresztőt fújt. Közös mise, próba. Aug. 15 ünnepélyes zászlószentelés a Széchenyi téren. Kivonultak a Tettyére, ünnepi hangverseny. Közös ebéd. Este tűzijáték.

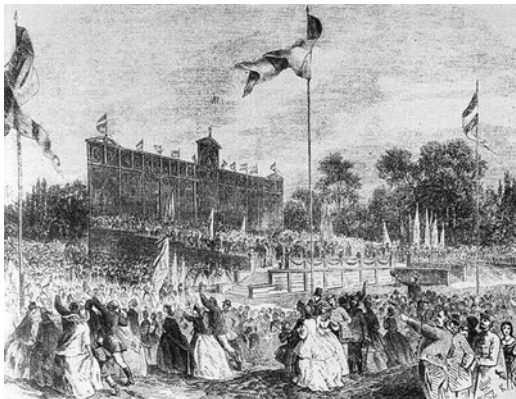
Augusztus 16. megbeszélést tartottak, kimondták, hogy minden évben tartanak egy dalversennyel összekötött ünnepélyes kórustalálkozót.

Pécsi Zászlószentelés felhívása az ország összes kórusához. 18 együttes vett részt, 5 versenyzett. A zsűri feladatát a közönség látta el. Fényes keretek között zajlott a kórustalálkozó, a Széchenyi téren volt a kórusok bemutatkozása, este szerenád.

A Pécsi Dalárda

DALÁRÜNNEP 1865 PEST, VÁROSLIGET

össze a Dalárünnepélyel. Az ünnepségen Liszt Szent Erzsébet legendáját mutatták be, Liszt vezényelt (aug. 15.) Pesti Vigadó, 43 kórus Közél

Bár az 1865-ös kórustalálkozót Budán tervezték megrendezni a találkozóra Pesten a Városligetben került sor. A felhívásra országszerte egyletek sokasága alakult meg.

Ebben az évben tartotta a Pest-Budai Hangszegyleti Zenede fennállásának 25. évfordulóját, és a szervezők az eseményt kötötték

500 énekes részvételével. Augusztus 17. Közös próba a Vigadóban. Kivonultak a Városligetbe (tömeg, katonazenekar) Díszhangverseny. Műsor: Handel: Messiás Alleluia, Liszt: Dante szimfónia, Volkmann Róbert: Ünnepi nyitány. Augusztus 21. Ünnepi közgyűlés. Célja a következő találkozó előkészítése (1866 Arad)

1866 elmaradt az osztrák-porosz háború, és a kolerajárvány miatt.

AZ ARADI ÉS A DEBRECENI KÓRUSTALÁLKOZÓK SZÍNHELYE

Az aradi Dalcsarnok

Legfontosabb eseménye az OMDE megalakulása (csak 16 kórus vett részt az alapításban). Elnök: Madarassy Pál, titkár: Ábrányi Kornél, pénztáros: Engeszer Mátyás. Cél: a magyar zenekultúra ápolása, a magyar nyelven való éneklés népszerűsítése.

1867 Arad, 43 kórus, 600 énekes.

A program már a jól bevált módon zajlott le: fogadás a pályaudvaron, a kórusok bevonulása a városba, a kóruszászlók elhelyezése a Városházán, ünnepi mise, közös próbák, hangversenyek. Verseny (feszültség a bírálatok miatt, kevés zenész volt a zsűriben). Ünnepi közgyűlés.

A debreceni Dalcsarnok

1868 Debrecen.

A képet *Munkácsy Mihály* rajzolta.

A találkozón részt vett *Deák Ferenc* is, aki ekkor használta először Erkel Ferenc vezénylesekor a „karnagy” kifejezést.

DALÁRÜNNEPÉLYEK

1864. PÉCS	1872. NAGYVÁRAD	1876. SZEGED
1865. PEST	1874. KOLOZSVÁR	1886 PÉCS
1866. (ELMARADT)	1878 (ELMARADT)	1889 SZEGED
1867. ARAD	1880. KOLOZSVÁR	1892 BUDAPEST
1868. DEBRECEN	1882 DEBRECEN	1894 FIUME
1870. PEST	1884 MISKOLC	1896 BUDAPEST

Változások a dalárünnepélyeken:

1870 – **Pest:** Elhatározták, hogy a versenyeket nem szabadtéren tartják. Ekkor mondták ki azt is, hogy a kórus karnagya nem énekelhet.

1884 – **Miskolc:** Díjak eltörlése helyette arany, ezüst, bronz kategória. Több kategóriás versenyek létrehozása (jobb és gyengébb kórusok).

1889 – **Szeged:** Titkos pontozásos rendszer bevezetése. Sértődések a bírálatok miatt. Az ismeretlenebb kórusok kerültek előre.

DALEGYLETEK

Lugosi Dal és Zeneegylet 1852 – Wuscung Konrád Pál (1827-1900)

Kitüntetés a pápától, királyi érdemkereszt (1883), művei nyomtatásban. Fellépéseiken nagy sikerek voltak.

Szentesi Dalegylet 1861 – Joó Károly, Református orgonista és kántor (1842-1917). Sikeres szereplések a dalárversenyeken, 1886 OMDE választmányi tagja.

Pécsi Dalegylet 1861 – Wachauer Károly, Székesegyház karnagya (1829-1890) Dalárünnepélyek elindítása, tiszteletbeli tag Erkel Ferenc.

Jászberényi Dalkör 1862 – Palotásy János (1821-1878).

Szekszárdi Dalárda 1863 – Halász János (1805-1882) Liszt: Szekszárdi mise.

Aradi Dalárda 1864 – Kunert Ede, Sikeres kórustalálkozó szervezése.

Nemzeti Dalkör 1864 – Böhm Gusztáv (1823-1878) Pest, iparosok, kereskedők a kórus tagjai.

Kecskeméti Dalárda, Bajai Daloskör, Balassagyarmati Dalos-egyesület, Debreceni Városi Dalegylet, Szarvasi Dalkör, Szombathelyi Dalos-egyesület, Óbudai Dalkoszorú.

Szentesi Dalegylet

Kecskeméti Dalárda

Polgári dalegyletek működése

Tagsága: helyi értelmiségiek, ügyvédek, orvosok, tanárok.

Vezetőség: elnök, alelnök, titkár, pénztáros, levéltáros tisztségek.

Tagdíj: tagdíjat fizettek.

Hiányzás: igazolni kellett, igazolatlan hiányzás esetén pénzbírság.

Öltözet: saját jelvények, egyenruhák, kiegészítők.

Egyleti zászló: zászlóánya a helyi arisztokrácia egy képviselője, kihímzett, feldíszített zászlót vitték magukkal a találkozóra.

Jelige: műsoraikon ez a darab hangzott el elsőként.

A kórusok tevékenyen részt vettek városuk zenei életében,

Hangversenyek, dalestek, zeneestek szervezése,

Rendszeresen közreműködtek a templomok miséin, istentiszteletein.

Ággházy Károly

(1855 Pest – 1918 Budapest)

Zeneszerző, zenepedagógus. A magyar zenetörténet Liszt-Erkel és a Bartók-Kodály közötti időszak jelentős képviselője volt. Műveiben arra tett kísérletet, hogy a 19. sz.-i magyar műdal és a hangszeres tánczene elemeit, illetve a nyugat-európai zene irányzatait és formavilágát egyesítse.

Tanárai közé tartozott Bartalus István, Erney József, majd később Brucknertől tanult Bécsben.

1875-től Budapest Zeneakadémia (tanárai Liszt, Ábrányi, Volkmann)

Párizsban megismerkedett Hubay Jenővel,

Több hangversenyt adtak Nyugat-Európában,

1881-től a Nemzeti Zenede tanára,

1883-tól Berlinben tanított.

1889 hazatér Magyarországra, A Nemzeti Zenede tanára.

Zenéjét a nyugatias iskolázottság és a magyar hagyományok átmentésére irányuló törekvés jellemezte. Közönsége és kiadói nagyra értékelték műveit, így azok nagy része nyomtatásban fennmaradt.

Bartalus István

(1821 Bálványos Váralja – 1899 Budapest)

A magyar zenetörténeti kutatás egyik megindítója volt, s munkássága alapvető a magyar zenetudomány történetében. Mint népdalgyűjtő és kutató korának legjelesebb úttörője. Számos zenetörténeti, zenepedagógiai művet írt, és zenetörténeti forráskutatásokat is végzett. Kolozsvárott tanult jogot, bölcsészetet és teológiát, illetve a konzervatóriumnak volt növendéke (tanára Ruzitska György).

1851-ben költözött Pestre (Hangversenyezett, tanított),
1858-tól rendszeresen publikált,
1860 Zenészeti lapok főmunkatársa (Ábrányi, Mosonyi, Rózsavölgyi),
1867 Kisfaludy Társaság tagja,
1869-től a Tanítóképző tanára volt,
1875-től a Magyar Tudományos Akadémia tagja,
1879 Női karénekek gyűjteménye Gyertyánffy Istvánnal,
1873-tól a Magyar Népdalok Egyetemes Gyűjteménye (7 kötet).

Hiányosságai ellenére is a század egyik legnagyobb vállalkozása volt. Ebben a vegyes tartalmú gyűjteményben a népdalok mellett a népies műdalokat Bartalus zongorakísérettel látta el.

„Mennyiségben és minőségben is legtöbbet nyújt Bartalus gyűjteménye... Ámde ez a gyűjtemény Bartalus egy nagy tévedésének betege. Ahelyett, hogy mennél több ismeretlen dallam után kutatott volna, Bartalus feladatát abban látta, hogy mennél „szebb” zongorakísérettel ékesítse a dalokat. Mélyen sajnálja ezt a mi nemzedékünk; elgondolni sem tudjuk, mit menthetett volna meg Bartalus az örök pusztulástól, ha gyűjtésre fordítja mindazt a fáradságot, amivel zongorakíséreteit szerkesztette össze.”

Idézet: Kodály Zoltán Az új egyetemes népdalgyűjtemény tervezetéről tartott felszólalásában (1913)

Huber (Hubay) Károly
(1821 Varjas – 1885 Budapest)

Magyarosított neve Hubay Károly
(Hubay Jenő hegedűművész édesapja).
Hegedűművész, karmester, zeneszerző,
zenepedagógus.
Először az aradi konzervatóriumban tanult.
1844-től a Nemzeti Színház első hegedűse,

1851-52 Bécsi Opera hegedűse.

1852-ben visszatért Pestre (a Nemzeti Színház hegedűse),
1862-től Erkel mellett a színház másodkarmestere volt,
1852-től 1885-ig a Nemzeti Zenede tanára volt,
1855 Az első magyar kóruspályázat nyertese Petőfi: Honfidal,
1871-től a pesti Nemzeti Dalkör karnagya,
1881-től az OMDE karnagya,
1884 a Zeneakadémia tanára.

Művei. Vígoperák, dalművek, zenekari és kamarazenekari művek, férfiarok, hegedűdarabok

Káldy Gyula

(1838 Pest – 1901 Budapest)

Karmester, zeneszerző, zeneíró.

Tanulmányait Pesten és Bécsben végezte. Több hangszeren is kiválóan játszott.

1858-tól a Kolozsvári Nemzeti Színház karmestere. Majd Aradon, Pécsen karmesterkedett.

1874-től a pesti Színi tanoda tanára,

1881-től az Opera főrendezője,

1895-1900 között az Opera igazgatója,

1889-ben Nikolits Sándorral és Major Jakab

Gyulával együtt megalapították az első magyar Zeneiskolát, amelynek igazgatója volt.

Major J. Gyula

(1858 Kassa – 1925 Budapest)

Eredeti neve Mayer. Fia Major Ervin zeneíró.

Zeneszerző, zongoraművész, karnagy.

A Zeneakadémián tanult. Tanárai: Erkel Ferenc, Liszt Ferenc és Volkmann Róbert.

Művei főként kéziratban maradtak fenn. Termékeny zeneszerző volt.

Művei: zenekari művek, zongoraverseny, hegedűverseny, kórusművek.

1889 Részes a Magyar Zeneiskolák alapításának.

1894 Magyar női karének egyesület alapítója.

Nőikari gyűjteményes kötete: Új magyar Orpheus (1901).

Zsaskovszky Ferenc

(1819 Alsókubin –1887 Eger)

1846-tól az egri Székes-
egyház karmestere

Zsaskovszky Endre

(1824 Alsókubin –1882 Eger)

1849-től orgonistaként.
működött

Mindketten egyházzenesészek voltak. Prágában tanultak.

Munkásságuk kiemelkedő területe az egyházzene volt. Zsasskovszky Ferenc: *Manuale musico liturgicum* című (1853) egyházzenei énekek tartalmazó kötetében egységes formát nyertek a katolikus egyház különböző szertartásainak énekei.

Főbb pedagógiai kiadványaik az *Egri dalnok* (1866), *Kis lantos* (1875)

GYŰJTEMÉNYES KÖTETEK NŐI ÉS GYERMEKKARA

Megjelenésük sorrendjében. A kötetek változatosak, némelyik kötet csak magyar szerzők műveit tartalmazza, némelyikben zongorakíséretes műveket is találhatunk és vannak közöttük pedagógiai célzatú kötetek is.

Zsasskovszky Ferenc és Endre: Egri dalnok (1866)	Szebenyi József: Dalgyakorlókönyv (1898)
Kohányi Sámuel: Legújabb dalkoszorú (1867)	Major Jakab Gyula: Új magyar Orpheus (1901)
Goll János: Kis dalnok (1873)	Hódossy Béla: Tárogató (1903)
Zsasskovszky Ferenc és Endre: Kis lantos (1875)	Krausz Gusztáv: Dalgyűjtemény (1903)
Bartalus István – Gyertyánffy István: Női karénekek gyűjteménye (1879)	Győri Margit – Sztójanovits Jenő: Új magyar lant (1904)
Bátori Lajos: Énekkönyv (1892)	Erődi Ernő: Ezüst hárfa (1905)
Dr. Harrach József: Arany lant (1895)	Falk Richárd – Hetényi Albert: Dalok könyve (1906)
Erődi Ernő: Ünnepi daloskönyv (1896)	Beleznay Antal – Vaday József: Alkalmi dalok (1907)
Kovács Dániel: Magyar himnuszok (1896)	

Összegzés

A 19. század utolsó harmadában és a 20. század elején keletkezett kórusművek szerzői karnagyok, zenetanárok és tanárok voltak, akik közül csak kevesen folytattak magasabb zenei tanulmányokat. Műveik bár nem túl jelentősek, mégis akad közöttük néhány igen érdekes és értékes darab.

Műveikre jellemző a homofónia, a terc, szext és kürtmenet. Az egyszerű modulációk a közeli hangnemekbe. A verbunkos zene jellegzetes ritmusvilága, illetve a két bővített szekundos moll skála. Népies műdalokat, népies dalokat és a magyar népdalokat dolgoztak fel. Sajnos műveikben gyakori a rossz prozódia

Munkásságuk más területen volt kiemelkedő.

Lefektették a magyar népzeneutatás alapjait, s bár gyűjteményeik főként népies dalokat és népies műdalokat tartalmaznak, kötetekben már megjelent a magyar népdal, a magyar „parasztszene”.

Ők voltak azok, akik megteremtették a magyar zeneoktatás alapjait, és létrehozták a mai, magyar zenei intézményrendszert (Nemzeti Zeneakadémia, Zeneiskolák országos hálózata).

Általuk indult el a magyar zenei szaksajtó. Ismeretterjesztő cikkeikkel, kritikáikkal megteremtették és kidolgozták a magyar zenei szaknyelvet.

Ők voltak azok, akik az 1860-as évek elején elindították a magyar polgári dalos mozgalmat, mely a 70-es évekre behálózta az egész országot. Aktív részesei voltak a dalárünnepélyeknek és a versenyeken szerzett tapasztalatikkal kidolgozták a modern kórusversenyek szabályait.

Elképzeléseik néha tévutakra sodorták őket, de elkötelezettségük a magyar zene és a magyar dalárügy iránt nem vonható kétségbe.

dr. Fazekas Ágnes

2018. március 13-án a Zeneakadémia Kupolatermében tartott XIV. Karvezető Konferencián hangzott el dr. Fazekas Ágnes, vitettképes előadása. Annak szerkesztett változatát közöljük. *Szerk.*

Aggházy emlékhangverseny a Régi Zeneakadémián

**A Liszt Ferenc Társaság hangversenye április 25-én
Aggházy Károly (1855–1918)
halála századik évfordulójának emlékére**

Aggházy *Liszt Ferenc* legkedvesebb tanítványai közé tartozott az 1875-ben megnyílt Zeneakadémián, majd nyugat-európai sikereit és Berlinben töltött éveit követően hazatért, és fontos szerepet játszott az elmúlt századforduló magyar zenei életében.

A hangverseny műsorszámait e sorok írója ismertette, és bevezetésként az alábbi sorokat olvasta fel:

Tisztelt hölgyeim és uraim, a Liszt Ferenc Társaság ma esti rendezvényén azért gyűltünk össze, hogy a száz éve elhunyt kiváló magyar művész, Aggházy Károly előtt tisztelegjünk. Neve ma is jól cseng a magyar fül számára, bár a zeneélet szereplői aligha ismerik közelebről a név viselőjét. *Nomen est omen* – a mondás Aggházyra is igaz annyiban, hogy a magyar hangzású név tulajdonosa egész életében ragaszkodott magyarságához, és konokul hajtogatta vesszőparipáját, a nemzeti eszme érvényre juttatását. Amit megtehetett, meg is tette a magyar zene érdekében. Fiatalon Nyugat-Európában próbált szerencsét, de sikereinek csúcsán otthagya az ígért földjét, hogy szülővárosában telepedjen le. Majd amikor a megélhetési körülmények szorítása miatt Berlinben töltött be megtisztelő pozíciót, ismét hazatért Budapestre, szerényebb lehetőségek közé. Gyakran megfordult a fejében, hogy ő is kitanorogjon Amerikába, hívták is eleget, de maradt komoran és csökönyösen. Az

Aggházy névben mintha lenne valami, ami képszerűen idézi fel a visszatekintést, a múltba révedést, a bús befelé fordulást. Számomra talán csak azért, mert valamennyire megismerhettem e nagytehetségű mester életútját és személyes karakterét. A közelebbi ismeretséget a művész unokájának, *Herpy Miklósnak* köszönhetem, aki összegyűjtötte a családi hagyaték és a budapesti könyvtárak Aggházyra vonatkozó dokumentumait, hogy azokat egy díszes kiadású, számos képpel illusztrált kötetben jelenthesse meg. Felkérésére másfél éven át munkatársa lehettem a könyv közreadójaként. Megjelenése a nyár folyamán várható a Rózsavölgyi Kiadónál.

Aggházyt alkata nem predesztinálta arra, hogy sztár legyen, sosem vágyott a reflektorfényre, így élete során nem sok tündöklés, zajos ünneplés jutott neki. Megbecsülés azonban igen: tanítványai tisztelték a Nemzeti Zenedében, sok száz jelentős személlyel állt kapcsolatban, és a hazai zenei életben nagyra értékelték sokirányú előadóművészi, zeneszerzői és szervezői tevékenységét. Aligha akadt olyan zenekedvelő az országban, aki ne hallotta volna az Aggházy nevet, ne tudta volna, hogy széles körben elismert zongoraművészlől van szó, akinek kompozícióival, főleg kisebb zongoraműveivel és dalaival nap mint nap találkozhatott a legkülönbébb zenei eseményeken. A mai hangverseny ezekből villant fel néhány példát.

Az évtizedek múltával azonban – ez az élet rendje – a közösség emlékezete megfakult, részben azért is, mivel Aggházy játékát nem őrizte meg hangfelvétel, a zenei divat pedig nagy változáson ment keresztül. A polgári és főúri szalonok világa lehanyatlott, pedig elsősorban a szalon és a zenei iskolák közege volt az, amely életben tartotta az Aggházyművek jelentős részét. A művész jól csengő neve nem merült feledésbe, de visszaszorult a zenei szakkönyvek rövid hivatkozásaiba, az elmúlt századforduló jeles alakjainak felsorolásaiba, nagy mesterek monográfiáinak lábjegyzeteibe. Elegendő itt a Bartók irodalomra utalnunk, amelyben Aggházy mint az ifjú zseni egyik első felfedezője jelenik meg: a 10 éves Bartók Bélát édesanyja Pozsonyból Pestre hozta, hogy a neves muzikusnak bemutassa. Aggházy felismerte Bartók tehetségét, és legszívesebben azonnal tanítványául fogadta volna a Nemzeti Zenedében. Különös véletlen, hogy 40 évvel később Aggházy lánya, Katalin éppen Bartók növendéke lett a Zeneakadémián.

Aggházy személye még érintőlegesebben jelenik meg a hadtörténeti szakkönyvekben: legidősebb gyermeke, Kamil ugyanis élvonalbeli szaktekintélynek számított a hadi tudományokban, többek között ő alapította és vezette a Hadtörténeti Múzeumot. Életrajzaiban természetesen ott szerepel a rövid hivatkozás: *Aggházy Károly zongoraművész és zeneszerző fia.*

Aggházy Károly értékelésében a leghitelesebb vélemény a mesterek mestere, *Liszt Ferenc* tollából áll rendelkezésünkre. Számos alkalommal

segítette ajánlólevelekkel, ösztöndíjakkal az ifjú pályáját, és amikor végre megnyithatta kapuit a Zeneakadémia, saját tanítványául fogadta Aggházyt. Az említett ajánlásokból álljon itt néhány kiragadott példa. Liszt az intézmény titkárának, Ábrányi Kornélnek írta 1878. július 11-én Weimarból:

Tisztelt kedves barátom, azt kívánom, hogy Aggházy mellékelt levelére kedvező válasz érkezzék. [...] Juhász és Aggházy a legrátermettebbek magyar zongoravirtuózaink között, és nagyon alkalmasak arra, hogy a budapesti Zeneakadémiának külföldön dicsőséget szerezzenek.

Liszt ugyanekkor Trefort Ágoston kultuszminiszter számára is mellékelt egy rövid levelet:

Excellenciás Uram, Aggházy Károly úr, a budapesti Zeneakadémia egyik legkiemelkedőbb tehetséges növendéke most arra készül, hogy mesterségének nekilásson és tudását bizonyítsa. Az e célból igényelt, jól megérdemelt ösztöndíjban szíveskedjék Excellenciád őt részesíteni.

Liszt nem sokkal később, szeptember 13-án ismét írt Ábrányinak, hogy járjon el Aggházy érdekében, és az ifjút különösen magas hőfokon dicsérte. Nem tudjuk, hogy a mesternek miért volt erre szüksége, hiszen hűségét titkárát és kollégáját aligha kellett meggyőznie bármiről, amit ő jónak látott. Értett ő felszavakból is. Liszt azonban *nem csupán Ábrányinak szánhatta a sorait, hanem egyfajta nyilatkozatnak, amelyet írásban is rögzíteni kívánt, olyan „mesterlevélnek”, amelyet alkalomadtán mások előtt is fel lehet mutatni. A következő két mondat többet jelent bármilyen bizonyítványnál:*

Aggházy megérdemli, hogy a hóna alá nyúljunk, mert keze és feje csodálatos muzikalitással van megáldva. Juhász és ő bizonyosan mindenütt dicsőséget szereznek majd a budapesti Zeneakadémiának.

A „csodálatos muzikalitással megáldott” ifjú pedig elindult a nagyvilágba, Párizsba, hogy nevet szerezzen magának. Már ott várta barátja, a hegedűművész Hubay Jenő, akivel áttörték a közönyösség és nyugati sznobizmus falát, és együtt világra szóló sikereket arattak. A szalonok és koncerttermek szívesen látott vendégei lettek, előfordult, hogy egyetlen napon több helyen is szerepeltek. Különösen vérpezsdítő magyar népdalátíratáikkal nyűgözték le a hallgatóságot. Néhány év múlva útjaik elváltak. Hubay haladt tovább a világhír felé, Brüsszelben lett tanszékvezető a konzervatóriumban, ahol Beriot, Wieniawski és Vieuxtemps voltak a közvetlen elődei. Amikor Liszt Ferenc hívására 1886-ban hazatért, már elismert mester volt és széles körű nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezett.

Aggházy viszont túl korán tért haza, családot alapított, és első feleségétől öt, majd a másodikától egy hatodik gyermeke született. Beszállt a tanítás mindennapos mókuskerekébe, amiből a Berlinben töltött hat év sem jelentett számára kiszállási lehetőséget. Nem volt az a fajta ember, aki szívesen harcol a személyes érvényesülésért, a tanítás és a családi

gondok mellett pedig nem sok ideje maradhatott a gyakorlásra. Mégis szép sikerrel szerepelt Németországban, a század elején több turnét tett Svájcban az Aggházy-trió névadó tagjaként, itthon pedig, amikor színpadra lépett, mindig kiemelték választékos ízlését, kiváló billentését és kivételes muzikalitását.

*

Most Nagy Márta zongoraművész-tanár összeállításában válogatást hallhatunk dalaiból és zongoraműveiből, melyhez valamennyiüknek jó szórakozást kívánok.

A közönség nagy érdeklődéssel hallgatta a mára már ismeretlen darabokat, amelyek bizonyosságot tettek arról, hogy az egykor élt zongoraművész és pedagógus kiváló zeneszerző is volt. A műsort Nagy Márta állította össze a Herpy Miklóstól kölcsönzött régi kották felhasználásával, és az előadásban is oroszánrészt vállalt: elejétől a végéig ott láthattuk és hallhattuk a zongoránál, hogy egymagában, hol mások partnereként.

A koncertet két szólószámmal, az *Est a táborban* (Magyar hangulatok ciklus no.1) és a *Gavotte és musette* című darabokkal indította, majd a koncert vége felé a *Palotást* játszotta a *Magyar táncok* sorozatból. Korábban Eckhardt Gábor zongoraművésszel három négykezeset adott elő Aggházy berlini éveinek (1883–89) terméséből: a *Rondo all' ongarese*, a *Poème hongrois* és a *Marcia* jól illusztrálta számunka, hogy az ifjú komponista gyorsan elsajátította annak a műfajnak az alapvető vonásait, amely a korabeli társasági élet elmaradhatatlan kellékei közé tartozott.

Szintén a társas érintkezést (gyakran a párválasztást) is segítő együttműködés és a művészi szalonok hangja szólalt meg az előadott dalok segítségével, két ifjú énekes tolmácsolásában. Molnár Tímea öt Heine-dalt adott elő a *Hat dal* (op. 30) című dalciklusból, ennek ellenére mégis hat számot hallottunk, mivel az Aggházy-ciklus kezdődarabja, az *Im wunderschönen Monat Mai* előtt Schumann azonos szövegre komponált dala hangzott el a *Dichterliebe* sorozatból.

Molnár Tímea, dr. Herpy Miklós, Nagy Márta, Papp Viktor

Molnár Tímea előadta még az Incédy László versére írt *Mint a harmat* és az Alfred de Musset versére komponált *Ninon* című dalt (utóbbit Aggházy gróf Cebrian Rózának, Hubay Jenő későbbi feleségének dedikálta 1889-ben), Cinka Panna dalát a *Rákóczi* című szimfonikus ének-költeményből és Maritta áriáját a *Maritta, a korsós madonna* című operából. Jó lenne egyszer hallani teljes formájában, zenekari hangszereléssel is az 1905-ben befejezett oratorikus művet, ahogy a szerző egyetlen, a maga idején sikerrel előadott operáját is. Hány ezekhez hasonló elfeledett kincs van még a magyar zenetörténetben! Nyilvánvalóan nem várhatunk magyar *Német requiemeket* és *Mesterdalmnokokat* ezek feltámasztásától, de ha nem is mérhetőek a nagy mesterművekhez, olykor alkalmasak lehetnének izgalmas szellemi időutazásokra. Manapság nagy érdeklődés mutatkozik ezek iránt, mindaddig, amíg üzembe nem helyezik a valódi időgépeket.

Az est másik ifjú énekművésze *Papp Viktor* volt, akinek duplán kijutott a tapsból, mivel előző nap kategóriájának győztese lett a Szegeden rendezett nemzetközi Simándy József énekversenyen. Itt ragadjuk meg az alkalmat, hogy írásban is gratuláljunk neki.

Ő az op. 23-as *Öt dalból a Bitte* (Lenau) és az *Im Mondenschein* (Rupert), majd az op.31-es *Hat dalból a Die Schäferin* (Heine) és a *Lieb' Liebchen* (Heine) című német dalokat énekelte. Valamennyi megállná a helyét a mai vegyes dalestek műsorán.

Mivel Aggházy zongoraművész volt, elsősorban saját hangszerére komponált, a több tucatnyi dallal pedig, amint említettük, a társasági élet elvárásainak tett eleget. Hegedűdarabot mindössze hármat írt, valamennyit 1880 körül, amikor a nála is fiatalabb Hubay Jenővel koncertezett. A háromból kettő hangzott el a hangversenyen: a Hubaynak dedikált *Abendstimmungot* *Ludmány Györgyi* játszotta *Nagy Márta* kíséretével, zárószámként pedig a magyar népies dallamokra írt *Pusztai hangok* (*Pusztá-Klänge*, franciául *Echos de la Pusztá*) című koncert-duó hangzott el *Banda Ádám* fergeteges tolmácsolásában. Utóbbi Hubay és Aggházy közös darabja, melyet 1879-ben egy gazdag hölgy, Mrs. Freake számára komponáltak Londonban. Nem a mai értelemben vett kompozícióról van itt szó, hanem a két művész közös improvizációinak lejegyzéséről, amely előzményként szolgált Hubay világhírűvé vált csárdajeleneteihez. A hegedű szólamát Hubay, a zongoráét Aggházy dolgozta ki, miközben megpróbálták túllícitálni egymást a hatások keresésében.

Itt és most, a hangverseny befejező számában életre kelt valami a 19. századi virtuózok világából, abból a hangulatból, ami annak idején egész Európát lelkesedésre ragadtatta.

Gombos László

Az Aggházy-muzsika iránt érdeklődők az agghazykottak@freemail.hu címre küldött levélben kérhetik elérhető művei listáját és a kiválasztott darabok digitalizált kottáit.

A 2018. évi karvezető verseny eredményei

**2018. március 25-én került megrendezésre idén 15. alkalommal
a Lantos Rezső emlékére meghirdetett karvezető verseny.**

A megmérettetésen minden esztendőben pártatlan zsűri előtt mérik össze tudásukat a zenei felsőoktatás karvezető-képzéseiben részt vevő hallgatók, illetve a két éven belül diplomát szerzett kóruskarnagyok.

A zsűri tagjai voltak:

- Kollár Éva Liszt-díjas karnagy, ny. tanszékvezető egyetemi tanár, az MMA tagja – a zsűri elnöke,
- Gerenday Ágnes a Budapesti Lantos Kórus karnagya, a KÓTA Művészeti Bizottságának elnöke,
- Jos Vranken egyházzeneész, karnagy, fesztiváligazgató (Hollandia),
- Tóth Péter Erkel- és Bartók-Pásztory díjas zeneszerző, a Szegedi Tudományegyetem dékánja, a Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti Tagozatának vezetője
- Kocsis-Holper Zoltán karnagy, a Nemzeti Énekkar vezetőkarvezető helyettese, a KÓTA Művészeti Bizottságának tagja.

Az elődöntőben közreműködött a Vörösmarty Leánykar – karnagy: Gyombolai Bálint, a döntőben az Új Liszt Ferenc Kamarakórus – karnagy: Nemes László Norbert.

A verseny repertoárja (kötelező és lapról vezénylési feladatok):

ELŐDÖNTŐ:

I. Lapról vezénylés:

Francis Poulenc: *Ave verum corpus*

II. Kötelező művek:

Bartók Béla: *Isten veled!*,

Orbán György: *Mundi renovatio* (női kari),

Tóth Péter: *Gaudete*

DÖNTŐ:

I. Régizenei mű:

Claudio Monteverdi: *Christe, adorus te*

II. Lapról vezénylés:

Robert Schumann: *Ungewisses Licht (Vier Doppelchörige Gesänge, Op. 141, II.)*

III. Kötelező művek:

Vajda János: *O vos omnes*,

Orbán György-Szilágyi Domokos: *Levél az otthoniaktól*,

Szabó Barna-John Donne: *Death, be not proud*

A verseny végeredménye:

- **I. díj** (a Lantos Rezső Alapítvány díja): **Szűcs Dániel** (LFZE Kóruskarnagy MA – 2017-ben végzett),
- **II. díj** (a Zeneakadémia Alapítvány ösztöndíja): **Lukács Elek** (Debreceni Egyetem Zeneművészeti Kar, Ének-zene–Zeneelmélet-művésztanár VI. évf.),
- **III. díj** (a Kecskeméti Kodály Intézetért Alapítvány díja): **Zsíros Levente** (LFZE Zenekar- és Kórusvezető BA II. évf.)
- A Magyar Kodály Társaság különdíja: **Zsíros Levente** (LFZE Zenekar- és Kórusvezető BA II. évf.)
- A Kontrapunkt Kiadó különdíja: **Szarka Tamás** (LFZE Zenekar- és Kórusvezető BA III. évf.)
- A Szolnoki Bartók Béla Kamarakórus különdíja: **Lozsányi Soma** (LFZE Kóruskarnagy MA II.)
- **Közönségdíj** (Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek – KÓTA ösztöndíja): **Szűcs Dániel** (LFZE Kóruskarnagy MA – 2017-ben végzett).

A verseny támogatói voltak: Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Zeneakadémia Alapítvány, a Lantos Rezső Alapítvány, a Kecskeméti Kodály Intézetért Alapítvány, a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA, a Magyar Kodály Társaság, a Kontrapunkt Kiadó, a Szolnoki Bartók Béla Kamarakórus.

Dr. Kutnyánszky Csaba

Párkai István köszöntése

A 90 esztendőös Párkai István professzor emeritus, Kossuth-díjas Karnagy, a Nemzet Művésze tiszteletére,

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Rektora, az egyetem Karmester és Karvezető Tanszéke,

Díszhangversenyt rendezett, a Zeneakadémián 2018. május 27-én.

A Zeneakadémia Nagyterme zsúfolásig megtelt: számtalan egykori tanítványa, kórustagok, tanárok, tisztelői gyűltek össze.

Különleges este volt amelyben a legfontosabb szerepet egy olyan beszélgetés töltötte be, amelyet *Dr. Kutnyánszky Csaba*, a Zeneakadémia rektorhelyettese folytatott az ünnepelttel.

FOTÓ: FEKETE ISTVÁN

A jelenlévők a visszaemlékezések segítségével végigkövethették azt a nyolc évtizedet, amelyet Párkai István gyermekkorától kezdve egészen a mai napig végigélt a Zeneakadémia épületében. Az est folyamán számos archiv kórusfelvételt láthatott a közönség, melyeken Párkai István vezényelt. A beszélgetés egyes szakaszai közben a karzatokon helyet foglaló kórusok énekeltek karnagyuk vezényletével: Monteverdi Kórus – *Kollár Éva*; Pasaréti Szent Antal Kórus – *Déri András*; Óbudai Kamarakórus – *Erdős Ákos*; Alma Mater Kórus – *Somos Csaba*; Angelika Leánykar – *Gráf Zsuzsanna*. Számos pályatárs pedig videó-üzenetekben köszöntötte a 90 éves Párkai Istvánt. Az est végén az Alma Mater kórus lépett a színpadra, Jobbágy Valér vezényletével Kodály: Nagyszalontai köszöntőt énekeltek. Ezt követően *Dr. Vigh Andrea*, a Zeneakadémia rektora kitüntette Párkai Istvánt a most először átadott Liszt-gyűrűvel, amely Molnár Pál ötvösművész alkotása.

Párkai István a magyar karnagyok doyenje, számos generáció nőtt fel a keze alatt. 1928. június 30-án született. A Liszt Ferenc Zeneakadémián 1953-ban zongoraművészi, és 1955-ben karmesteri diplomát szerzett. 1953-tól a Zeneakadémia oktatója lett a karvezetés tanszakon. 1981-94-ig a Középiskolai Énektanár és Karvezetői szak tanszékvezető egyetemi tanára volt, jelenleg professor emeritus.

Kitűnő szakemberek sokasága mondhatja el, hogy Párkai István tanítványa volt, többek között pl. Erdei Péter, vagy Ittész Mihály. Tankönyve, A kórusvezénylés alapjai több évtizede nélkülözhetetlen alapmű a karvezetés-tanításban. Évtizedeken keresztül vezette a Zeneakadémia nagy kórusát. Művészeti tevékenységének kiemelkedő teljesítménye az 1963-ban általa alapított Liszt Ferenc Kamarakórus, melynek tagjai jórészt zeneakadémiai növendékeiből kerültek ki. A kórus 40 éven keresztül bel- és külföldön egyaránt világszínvonalú produkciókat nyújtott. Számtalan koncertet adtak, jelentős kórusversenyeken értékes díjakat nyertek – többek között Spittalban, Arezzóban, Middlesbrough-ban vagy a BBC kórusversenyén. Rádió- és lemezfelvételek őrzik a kórus és karnagyuk, Párkai István egyedülálló művészetét. Az általa dirigált művek sok esetben magyarországi bemutatóként, illetve a kortárs magyar szerzők esetében ősbemutatóként kerültek előadásra, számos szerző dedikálta művét kifejezetten Párkai Istvánnak. Úttörő volt a külföldi és magyar kortárs művek felderítésében, neki köszönhető pl. Messiaen: Cinq Rechants, Poulenc: Figure Humaine, vagy Eben: Pragensia c. műveinek magyarországi előadása. De mindemellett a régi korok alig ismert zenéinek felkutatásában is élen járt. Giovanni Battista Mosto: Gyulafehérvári madrigáljai, vagy Matteo Simonelli: Missa Buda Expugnata, vagy Giacomo Carissimi oratóriumainak felvételei igazi különlegességek mind a mai napig.

Párkai István az amatőr kórusmozgalom világában is állandóan jelen van – kórusversenyek zsűritagja, mesterkurzusok és tudományos konferenciák előadója itthon és külföldön.

A Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, 2013-as székfoglaló előadásának témája: *Eltérő megközelítések J. S. Bach, Hugo Distler és Hugo Wolf azonos szövegű darabjainál.*

Kiemelkedő munkásságáért, kórusvezetői és pedagógusi tevékenységéért számos művészeti és állami díjban részesült. 1978-ban Liszt Ferenc-díjat, 1997-ben Bartók-Pásztory-díjat, 2001-ben Erdemes Művészi kitüntetést, 2007-ben Kossuth-díjat kapott, majd 2014-ben a legmagasabb kitüntetésben részesült: a Nemzet Művésze lett.

Azon tanáregyéniségek közé tartozik a zene világában, akit minden tanítványa szeret és tisztel, nemcsak a diákjai, hanem felnőtt, érett művészek is kikérik a véleményét stilisztikai, vagy repertoár-kérdésekben, de sok esetben gyakorlati karvezetési problémákban is szívesen ad tanácsot. Legendás memóriája, az egész világ kórusirodalmára való rálátása, széleskörű tájékozottsága, és soha nem lankadó érdeklődése csodálatra készíten minden szakmabeli kollegát. Párkai István művészete, páratlan tudása, önzetlen tanári attitűdje mindenki számára példa lehet.

Mindszenty Zsuzsánna

A Nemzeti Filharmonikusok hangversenye *Erkel–Dubrovay–Csíky–Kodály* Pesti Vigadó, 2018. május 24.

Vashegyi György és a Nemzeti Filharmonikusok találkozása mindig izgalmas esemény. Különösen az egy reprezentatív magyar zenei est keretében, amelyen két magyar „klasszikus”, a Hunyadi-nyitány és a Háryszvit, fog közre két, úgyszólván napjainkban keletkezett, ám majdan bizonyosan a klasszikusok közé számító művet.

Egy-egy ilyen találkozásnak nyertesei az előadók, hiszen zenekar és karmester is a maguk legsajátabb világából szükségképpen kilépnek: a karmester, akit elsősorban a régi zene historikus előadásának avatott és nemzetközileg számon tartott tolmácsolójaként ismerünk, más, főként a XIX-XX. század zenei világában otthonos együttessel kell próbára tegye önmagát és megvalósítania azt a módot, ahogyan a zenéhez közelít, a zenekarnak pedig a már sokszor megszólaltatott műveket is újra kell olvasnia és azokat az új olvasatban hitelesen és meggyőzően megszólaltatni. A mostani, Vigadóbeli hangverseny során karmester és hangszeresek kapcsolatából mindvégig érződött: a szó teljes értelmében vett találkozás maradéktalanul létrejött.

Nem utolsósorban nyertesei az ilyen találkozásnak a megszólaló zeneművek, jelen esetben az említett magyar klasszikusok, hiszen egészen új fényt kapnak ebben az interpretációban, és a kortárs kompozíciók, amelyek most keresik a leírt kottából hangzó valósággá válás, a hiteles megszólalás útját, és még keresik az utat a közönséghez. A zajos sikerből, az előadóknak és a jelen lévő alkotóknak bőven kijutó elismerésből következtetve bizvást elmondható: már meg is találták.

Vegyük sorra az elhangzott műveket!

Ha úgy hisszük, a *Hunyadi László nyitányát*, mint sokszor hallottat, már jól ismerjük, tévedünk. Gondos és aprólékos kottaolvasás, a tempók, dinamikai váltások, a szólamarányok valóban patikamérlegesen történő kikeverése (amelynek egy mindenkor kiegyenlített és telt zenekari hangzás a végeredménye, olyan helyeken is, ahol a középregistter gyakorta elsikkad), a motívumok, motívumizék értelmező megszólaltatása, amely semmilyen részletet nem bíz a nagyvonalú és lendületes ecsetkezésre, hanem kidolgoz és értelmez, sőt, ahol minden egyes hangnak is önálló élete van (nagyon szép hangindítások tanúi lehettünk, akár szólóállásokban, akár tutti), tehát – bármiféle, jó értelemben vett – rutinra hagyatkozás helyett a minden részletre kiterjedő műgond jellemezte ezt az interpretációt, amely ugyanakkor nem vezetett szétaprózottsághoz, *Vashegyi György* és a keze alatt muzsikáló együttes nem veszett el a részletekben, hanem elejétől végéig egyetlen hatalmas, a feszültséget

mindvégig fenntartó ívvé állt össze Erkel Ferencnek ez a remekműve. Hogy mennyire remekmű, épp egy ilyen differenciált előadásban tűnik ki igazán. Amit még ki kell emelnünk, a fortissimóval való mértékletes gazdálkodás, anélkül, hogy erejét veszítette volna a zenekari hangzás: Vashegyi távol tartotta a művet egy olyanfajta katonazenei harsányságtól, amelynek veszélye különben a partitúrában néhol benne van.

A koncert második száma **Dubrovay László** *gordonkaversenye* volt. Ez a klasszikus formaelvekben gondolkodó, ámde a szó minden értelmében modern kompozíció 2013-ban készült, ősbemutatójára egy évvel később, Várdai István szólójával és a Zuglói Filharmónia zenekarával került sor. Azt az előadást is Vashegyi György vezényelte (<http://zeneakademia.hu/klasszikus/-/program/zugloi-filharmonia-20140329-1530>).

A mostani koncerten a szólógordonka szólamát viszont egy másik, ugyancsak kivételes előadóművész, *Rohmann Ditta* játszotta. Dubrovay László – bátran mondhatjuk így, egy hetvenen túli komponista esetében – kései stílusában a korábbi évtizedek eredményeinek szintézise mellett meghatározó szerepet játszik a magyar hangvétel. Minden keresettség nélküli, valóban anyanyelvként megszólaló hang ez, méghozzá nem valami évtizedekkel ezelőtt megmerevedett, holt nyelv felelevenítéseként, újratanulásaként (abban a nyelv-állapotban, ahogyan mondjuk Bartók-tól és Kodálytól, vagy az őket közvetlenül követő nemzedékektől átvette volna Dubrovay). Nem, úgy mutatkozik meg ez a magyar jelleg – még ha itt-ott rá is ismerhetünk előképekre, öröklött intonációkra –, mint élő nyelv, a XXI. század zeneszerzőjének teljes eszköztárát és mondanivalóját befogadni és kifejezni képes közeg. A zeneszerző hatalmas zenekart vonultat fel és aknáz ki rendkívül sokoldalúan és mégis homogén módon, a vonósok mellett nagy fúvós és ütős karral, hárfával és cselesztával. Klasszikus formálásmódokat említettünk: első tétele szonáta-, a második triós, a harmadik rondóforma. Ezek a zenei formák nem csupán a „versengés” és virtuóz megmutatkozás keretétül szolgálnak (a virtuozitás szólistára és zenekari szólamokra egyaránt érvényes), hanem karakterek sokaságának felvonultatására, kontrasztálására is, a hangvétel hol komoly, helyenként súlyos, olykor fojtottan izgalmas, a nyitótétel végén töprengően elcsöndesedő, máskor visszafogottan bensőséges vagy épp kitarulkozóan szenvedélyes (nem zenei intonációjában, hanem érzelmi attitűdjében Csajkovszkijra emlékeztető), mindenekelőtt a fináléban pedig kirobbanóan életteli. A kompozíciós eszköztár egyik jellegzetes, gazdagon és inspirálten alkalmazott építőköve a felhangrendszer – a szólócselló virtuóz flageolet-játékában kibontakoztatva.

Dubrovay László művét kortársa és kortársunk, **Csiky Boldizsár**, az előbbi gordonkaversennyel jószerivel egyidőben keletkezett darabja követte: *Az Erdélyi rapszódia* című nagyzenekari kompozíció a Marosvásárhelyi Filharmónia felkérésére készült, ők is mutatták be 2012-ben,

a zeneszerző 75. születésnapja tiszteletére rendezett koncerten, *Vasile Cazan* vezényletével. A születésnap alkalmából a helyi Népújság 2012. október 12-én hosszabb interjút közölt a zeneszerzővel, Nagy Miklós Kund tollából (<http://www.e-nepujas.ro/op/article/csiky-boldizsar---75>), melyben a beszélgetőtársak a rapszódia-műfajmeghatározást értelmezik. E sorok írója számára az *Erdélyi rapszódia* elsősorban a kifejezés ógörög jelentésének megvalósulása-beteljesülése: amikor is a zeneszerző-rapszódosz közvetíti az elődöktől őrzésre átvett hagyományt, továbbadja a reá bízott üzenetet. Csíky Boldizsár ebben a művében – Szabolcsi Bence szavával – a tragikus kelet-európai rapszódosz felelősségét vállalja-viseli. (Szabolcsi maga az idős Liszt zenéjére vonatkoztatja metaforáját.) Természetesen igaz a koncert műsorlapjának megfogalmazása: „A »Rapszódia« címadást a nagyon ellentétes hangulatok váltakozása és ezek velejárója a gyakori tempóváltás is indokolja.” Alaphangját az az egyszerre heroikus és tragikus, szenvedélyes és szenvedő, lehajló kisszeptimel induló majd lépcsőzetesen visszakapaszkodó dallamfordulat (téma) adja meg, amellyel a kompozíció berobban a koncertterem világ és a világ (egy, a magyarság létkérdései iránt gyakorta érzéketlen valóság) virtuális terébe, és amelyet, a befejezéshez közeledve, ismét megcsendít. „Ha meghallgat tőlem valamilyen darabot, a többség nagyon feszült és drámai is” – nyilatkozta a zeneszerző Csűrös Csilla mikrofonja előtt („Történet hangszerelve”, Kossuth Rádió, 2017. december 2. <https://www.mediaklikk.hu/cikk/2017/11/28/csiky-boldizsar-tortenete-hangszerelve/>).

A Vigadóbeli koncerten felhangzott mű, Csíky Boldizsár világának e jellegzetes darabja is oly sajátos ellentétben van a szelíd, szerény, halkszavú emberrel, aki a közönség ünneplését fogadta, aki a rádióban nyilatkozott, és aki belső békéjét vélhetőleg a kimondott, nyilván hirdett igazságokba vetett hitéből és az *el nem hallgatás* tiszta lelkiismeretéből is meríti.

Két nagy kortárs mű méltó megszólaltatása után, a koncert befejező számaként következett *Kodály Zoltán Hány János-szvitje*. Ahogyan a *Hunyadi-nyitány* Vashegyi-féle interpretációja esetében, úgy itt is igaz: nem egy sokszor játszott mű előadásának kialakult hagyományából, hanem új, friss olvasatából indult ki a karmester. Az új olvasat esetenként egybeesett a régebbiekkal (amikor is régi és új kölcsönösen hitelesítik egymást), máskor tempó- és lélegzetvételnél, hangszínekben és szólamarányokban egyéni megközelítést hozott. Az előadás minden pillanata arról győzhetette meg a hallgatót, karmester és zenekar maradéktalanul érzik és értik egymást, mégis, talán a zárószám-helyzetből (a kifáradásból) adódóan az a benyomásunk támadhatott, mintha most épp nem egészen úgy szólalt volna meg minden, ahogyan elképzelték. Talán az a spontaneitás is hiányzott, amely az Erkel-művet oly meggyőzővé, magával ragadóvá varázsolta.

A koncertműsor összeállítása maga is, lehet, hogy tervezett, de az is, hogy nem szándékolt üzeneteket hordozott. Üzenetként fogalmazódott meg maga a keret, a történelmi távlat, a magyar zenés színpad és szimfonikus zene Erkeltől Kodályig, 1830 tájától 1930 tájáig ívelő évszázada, ahol az ívek, íme, biztos tartópilléreken nyugszanak. A másik üzenet avagy tanulság: a mai zene kodályi gyökereinek felmutatása. Jólehet Dubrovay László és Csíky Boldizsár is, mintaként és kiindulópontként inkább Bartókra hivatkozik, Kodály-inspirációjuk – miként a Bartók- és Kodály-zene egy-gyökerűsége és a kettejüköt alkotói értelemben is összefűző jellegek sokasága – nagyon is nyilvánvaló.

Ezt felfedezni vagy újból meghallani: külön nyereség a Vigadó aznap esti közönségének.

Köteles György

A Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola

**Jubileumi hálaadó hangversenye
30 éves fennállásának ünnepe alkalmából**

**2018. április 22-én
a Budai Ciszterci Szent Imre templomban**

*„...hogy tegnap azt mondbattam: úgy legyen,
és ma is kiálthatom: úgy legyen, és holnap és
holnapután és azután is akarom énekelni, hogy
úgy legyen! Hála légyen, Uram, hála légyen!”*

Műsoron: 30 év legemlékezetesebb kórusművei.

Fellépnek: Az iskola jelenlegi kórusai, volt növendékei,
a Gemma énekegyüttes,

A Voces Iuvenes kamarazenekar
és meghívott hangszeres művészek.

Sapszon Ferenc Jubileumi köszöntője

Szeretettel köszöntöm a kedves ünneplő közösséget Jó Pásztor vasárnapján. Harminc éve, amikor csodálatos módon megszületett a Jézus Szívének és Mária Szívének ajánlott magyar katedrális Kórusiskola, saját nevelési rendszerünket a „Jó Pásztor pedagógiájának” neveztük el.

Elröppent 30 év, s most itt állunk, hogy megköszönjük azt, hogy a Gondviselő megőrizt minket 30 éven át; megköszönjük az ajándékokat, a csodákat, amiket kapunk máig nap, mint nap, és aminek nagyobb részét észre sem vesszük; s megköszönjük azt, hogy 30 éve mondhatjuk: „Hálát adunk Neked, hogy színed előtt állhatunk és szolgálhatunk Neked”.

Hangversenyünk védnökei: *Kodály Zoltánné, Szőnyi Erzsébet, és Erdő Péter*. Köszönöm, hogy elvállalták a védnökséget! Külön szeretettel köszöntöm *Hajnissné Anda Éva* tankerületi igazgató asszonyt és a zenei élet (MKT, MMA) neves képviselőit!

Köszöntöm a régi harcostársakat, iskolánk volt nevelőit, és a Kórusiskola egész családját!

Ünnepi hangversenyünk műsora úgy állt össze, hogy megkérdeztem a drága volt növendékeket: mit szeretnének énekelni? Melyek a legkedvesebb, legemlékezetesebb művek, amelyeket szívesen elénekelnének. Kb. 8-10 hangversenyre való műsorszám jött össze, amiből válogattunk. A művek többsége valamilyen módon a Kórusiskolához kötődik.

Először az Úr segítségét kérjük *a legkisebbek* által, majd megszólal a kánon Bárdos Lajostól, akiről termet is neveztünk el, és aki jó tanácsokkal látott el minket a Kórusiskola megindulása előtt. Szövege 30 évet foglal össze: „Emberé a munka, a küzdelem, – Istené az áldás, a diadal!”. Ezután köszöntjük Máriát, a Kórusiskola Patrónáját, akinek palástja védett minket 30 éven át. Jelenlegi kórusaink énekelnek, műsorukban olyan mű is elhangzik, amivel a Budapesti Nemzetközi Kórusverseny Nagydíját nyertük.

Aztán hallhatjuk a régi növendékeket. A lányok ragaszkodtak ahhoz, hogy lánykari műveket is énekeljünk, hiszen ők a *Jubilate leánykarral* járták a világot. Így kerültek be a műsorba női kari művek is, a jelenlegi és volt Jubilációs előadásában. Amikor mondtam a próbán, hogy egész jól emlékeznek a művekre, pedig csak 25 éve énekeltek, valaki megszólalt: „Feri bácsi az nem 25, hanem 28 éve volt.” Hallhatjuk a Kórusiskolás gyökerű, és énekével oly sokszor örömet szerző *Gemma énekegyüttest*, majd jön a „*Mamut kórus*”, a régiekből és maiakból álló nagy vegyeskar. A húsvét örömet megéneklő kórusmű mellett, sok nagy versenyt, olimpiát megjárt mű hangzik el, aztán olyan szerzők művei, akik nekünk komponáltak kórusműveket. Mind-mind csupa kedves emlék.

Köszönjük évtizedeken át tartó hűségés „hangcsiszoló” munkáját *Lipták Máriának!* Köszönjük készséges segítségét a Szent Imre templomnak és *Csányi Tamás* karnagynak.

Szép estét, hálás szívű ünneplést kívánok mindenkinek!

Sapszon Ferenc

Népdaléklési verseny Tatabányán

„Mondd meg nekem, mit dalolsz, megmondom, ki vagy. A bennünk továbbrezgő dallamok és foszlányaik olyat vallanak felőlünk, amit semmi lélekelemzés nem hoz felszínre. Bevilágítanak a lélek rejtett zugaiba, ahova másképp nem férközhetünk.” (Kodály Zoltán)

**A tatabányai Kodály Zoltán Általános Iskola és AMI
rendezte az idei tanévben 2018. április 11-én a
„Tiszán innen, Dunán túl...” Országos népdaléklési verseny
Komárom-Esztergom megyei döntőjét**

A megmérettetésen 22 általános és középiskola 133 tanulója vett részt szólóénekes, kiscsoport és énekegyüttes kategóriában, 5-6., 7-8. és 9-12. évfolyam korosztályban. Itt dönt el, kik képviselhetik megyénket az országos versenyen.

A versenyzőket *John Katalin*, Tatabánya Megyei Jogú Város alpolgármestere is köszöntötte. A zsűri tagjai voltak: Pálfalvi A. János és László Balázs, a Győri POK ének-zene szaktanácsadói, Benyeczkó Ilona és Berki Ilona szaktanácsadók, Krihó Andrea, Petőné Novák Tünde és Robozné Schönfeld Zsuzsanna ének-zene tanárok.

A területi fordulókat *Saltzer Géza*, a KÓTA Nemzetiségi Szakbizottságának elnöke szervezte.

A kiválóan előkészített és megszervezett megyei döntőben rendkívül színvonalas produkciókat hallhatott a közönség, és nagyon sok szép eredmény született.

Az országos döntőbe jutottak:

Szólóénekek:

Vodicska Dorka 5. o. és *Riegler Márton* 6. o. Mindszenty József Katolikus Általános Iskola Esztergom; *Schermann Tilla* 10. o. Bárdos László Gimnázium Tatabánya

Kiscsoport:

Mindszenty kiségyüttes 5. o. Mindszenty József Katolikus Általános Iskola Esztergom,

Fazekas Duó 6. o. Fazekas úti Általános Iskola Tata,

Csicsergők 8. o. Móra Ferenc Általános Iskola Réde,

Árpadosok Kiségyüttes 11. o. Árpád Gimnázium Tatabánya

Énekegyüttes:

Vaszary énekegyüttes 6. o. Vaszary János Általános Iskola Tata,

Pacsirták énekegyüttes 6. o. Váci Mihály Általános Iskola Tatabánya,

Forrás énekegyüttes 7. o. Fazekas úti Általános Iskola Tata,

Eszterlanc énekegyüttes 8. o. Móra Ferenc Általános Iskola Réde,

Pünkösdirózsa énekegyüttes 11. o. Forgórózsa Népművészeti Központ Tatabánya

Gratulálunk a dalosoknak és felkészítőiknek!

„Kultúrát nem lehet örökölni. Az elődök kultúrája egykettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra meg újra meg nem szerzi magának.” (Kodály Zoltán)

Sárközyné Pomázi Ágnes

„VOICES FOR PEACE” NEMZETKÖZI KÓRUSVERSENY ASSISI – 2018.04.04 – 04.08

A Versenykórus sikere

A **Marczibányi téri Kodály Iskola** működésében meghatározó szerepet játszó kórusélet tervezése minden szeptemberben a tanévkezdés egyik kiemelt feladata. A 2017/2018-as tanév elején sem történt ez másképp. Az elmúlt években sikerült 2-3 évente a kórusral olyan megmérettetésen részt vennünk, melyek mind szakmai szempontból, mind a közösségépítés pedagógiai szempontjából fontosak egy együttes életében. A kórusversenyek világa nem ismeretlen számunkra, hiszen számos alkalommal vettünk már részt országos és nemzetközi versenyeken (Garda, Velence, Tolosa).

Nagy örömmel fedeztük fel, hogy az általunk már ismert INTER-KULTUR – MUSICA MUNDI, nemzetközi szervezet programjában szerepel a 2018 áprilisa meghirdetett „Voices for Peace” kórusverseny. A kiírásban olyan szakmai kritériumokhoz kötötték a jelentkezőket, melyek biztosítani látszottak a rendezvény magas színvonalát. A kórustagok számára egy ilyen, versennyel egybekötött utazás egyszerre jutalma a sokévi munkának, és újabb kihívás. A gyerekek igen pontosan helyezik el értékrendjükben ennek jelentőségét és súlyát. A versenykiírásnak megfelelni, az előírt követelményeket teljesíteni nem könnyű feladat. A többi résztvevő kórus versenyprogramjának hallgatása közben ők maguk is értékelik az elhangzott produkciót, és azonnal összevetik gondolatban saját teljesítményükkel. Nemcsak zenei látókerük bővül, de olyan új tapasztalatokat szereznek, melyek személyiség-fejlődésüket is kedvezően befolyásolják. Egy-egy nemzetközi rendezvény után, akár a gyerekek is megválaszolhatnák, hol van a magyar zenei kultúra helye Európában, mindarról, ami számukra természetes, ilyen helyzetben derülhet ki, mekkora kiváltság és lehetőség. Bár a részletek kidolgozása, a tervező-szervező munka még csak ezután kezdődött, eldöntöttük, részt veszünk az Assisi versenyen.

Megkezdődött hát a szakmai előkészítő munka. Mivel az idén érettségiző kórustagokat mindenképpen szeretnénk volna magunkkal vinni, úgy döntöttünk nem Gyermekkari kategóriában indulunk (melynek felső korhatára 16 év), hanem *Ifjúsági Egyenmű Karként*. Kihhasználva a 13 évfolyamos iskola nyújtotta adottságainkat, a versenyre készülőkórust a lehető legtöbb évfolyamból válogattuk össze, közben természetesen szem előtt tartva az egységes hangzás iránti igényeinket. A „**Versenykórus**” tagságát így 12-19 éves leányok alkották. Kijelöltük az állandó próba-időpontot, a péntek 14 – 16 óra időszávot. A diákok körében óriási volt az izgalom, hogy ki kerül majd a Versenykórusba, mi pedig egyértelmű-

vé tettük, a válogatás kizárólag szakmai, zenei és pedagógiai szempontok alapján történik, fel sem merülhet az anyagi helyzetből fakadó kontraszelekció. Hamarosan összehívtuk az első szülői értekezletet, ahol a széleskörű tájékoztatáson kívül az is szóba került, hogy az anyagi háttér előteremtéséhez bizony támogatókra lesz szükségünk. A szülők által befizetendő összeget itt maximáltuk, és minden oldalról elkezdődött a lehetséges források, a támogatók, adományozók és a lehetséges pályázatok felkutatása.

Bízva a benyújtott pályázatokban elküldtük a jelentkezésünket, és az általunk benyújtott versenyprogramot a nemzetközi zsűri, a rendezvény szakmai bizottsága elfogadta.

A kóruspróbák nagyszerűen haladtak, mindannyian nagy örömmel letünk a zenei szempontból igazi kihívásokat tartalmazó munkában. Versenyprogramunkat a kiírásban megadottak alapján állítottuk össze, ügyelve arra, hogy a kórus hangzásvilágát és gondosan kialakított hangszínét megmutathassuk. Először karácsonykor, a Mátyás-templomban mutatkozott be a *Versenykórus*, itt hangzott fel először koncertszerűen a versenyre szánt három kórusmű:

G. da Palestrina: Pueri Hebraeorum

Kodály Zoltán: Chi d'amor sente (III. olasz madrigál)

Tóth Péter: Rorate caeli

Ez utóbbi művet a szerző erre az alkalomra komponálta a kórusnak, ami már önmagában is nagy dicsőség.

A versenyműsoron kívül egy másik 12-15 perces programmal is készültünk az utazásra, hiszen lehetőséget kaptunk arra, hogy egy „Friendship-koncerten” is énekeljünk, *Perugiában*. Erre a hangversenyre kifejezetten világi témájú, lehetőleg magyar kórusműveket kértek tőlünk a szervezők, így Kodály Zoltán, Bartók Béla, Pásztai Miklós és Kocsár Miklós műveit tűztük műsorra.

Köszönhetően a pályázatoknak, adományoknak és a támogatóknak, 2018. április 4-én hajnalban buszra szálltunk és megkezdődött a felejthetetlen élményt jelentő négy nap *Itáliában*. Nagyszerű körülmények között laktunk, szállásunk és ellátásunk minden igényt kielégített. Április 5-én délelőtt *Perugiában* énekeltünk múzeumi koncerten, majd lehetőségünk nyílt a varázslatos környék, *Assisi, Perugia* szemrevételezésére. Április 6-án, pénteken került sor a versenyre. A kórus nagyszerűen szerepelt, ami a hallgatóság reakciójából, és a zsűri mosolyából egyaránt megerősítést nyert.

Az ünnepélyes díjkiosztóra és eredményhirdetésre szombaton került sor. Óriási volt előtte az izgalom, majd utána az öröm, hiszen nagyon magas pontszámmal, ARANY V. diplomát nyertünk, mely kategória győzelmet jelentett. A kórus a teljes kórusverseny második legmagasabb pontszámát kapta.

Szakmailag kiemelkedően sikeres, csodálatos napokat töltöttünk Olaszországban, amiért hálás köszönettel tartozunk azoknak, akik ezt lehetővé tették számunkra: KÖSZÖNJÜK!

Őri Csilla

Éneklő Ifjúság Győrben

2018. április 19.

Győr városának egyik reprezentatív épülete az egykori zsinagóga napjainkban kulturális célokot szolgál, a *Széchenyi István Egyetem Hangversenyterme*. Ifjú énekesek, zenészek nemesítik előadásaikkal méltó módon a múlt értékeit. Az épület az otthon adója a hosszú évek óta hagyományosan a tavaszi időszakban megrendezésre kerülő Éneklő Ifjúság Minősítő Hangversenyének.

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Győri Művészeti Fesztivál-és Művelődési Központ díszes Meghívója adta hírül az egész napos eseményt. Délelőtt a kisebbek 6 kórusa szerepelt. Délután a nagyobbak 8 együttese vett részt a Minősítő hangversenyen.

A találkozó résztvevőit *Rózsavölgyi László* az OKSTB elnöke köszöntötte. A reggel 9 órakor kezdődő hangverseny első szereplője a:

– *Richter János Zeneművészeti Szakgimnázium, Általános Iskola, AMI és Kollégium, Bartók Béla Ének-zenei Általános Iskolájának Bartók Kicsinyek Kórusa*. A nagylétszámú 54 fős kórus különleges moldvai és finn népdalokat, valamint biciniumokat énekelt. Úgyes hangszerjátékosok is voltak közöttük. Vezényelt: **Farnadi Tamara**

Őket követték sorrendben a következő énekkarok:

– *Győri Nádorvárosi Ének-zenei Általános Iskola, Kisrigó kórus* (59 fő) Énekelték Népdal-quodlibet-et, népdal feldolgozást, Kodály művet: A juhász. Zongorán közreműködött: *Pálné Rácz Edina*, Vezényelt: **Czidor Melinda**

– *Győri Nádorvárosi Ének-zenei Általános Iskola, Metrum Gyermekkara* (40 fő) Palócföldi népdalcsokor; Kocsár Miklós – Weöres Sándor: Katonadal; Mary Donelly: Song of peace & Dona nobis pacem, is volt a műsorukon. Citerán Közreműködött: Czidor Melinda, Zongorán kísért: *Justinné Ládi Etelka*. Vezényelt: **László Balázs**

– *Pilinszky János Általános Iskola, Nyúl, Pilinszky János Általános Iskola Gyermekkara* (33 fő) Műsoruk: Ifj. Somorjai József-Kalmusz Péter: Üzenet a kék bolygónak; Vajdasági népdalcsokor, Sárosi László: Számmzene. Zongorán közreműködött: *Elischer Balázs*, Vezényelt: **Spissichné Gesztesi Zsófi**

- Győri Nádorvárosi Ének-zenei Általános Iskola, **Cantilena Gyermekkar** (73 fő) Szvit szlovák népdalokra, Bartók B.: Fa fölött, Kodály Z.: A 150. genfi szoltár került előadásra. Zongorán kísért: Kovács Ármin (7. oszt., tanuló) közreműködött: Pappné Pór Mária – hegedű, vezényelt: **Gyökér Krisztina**
- Győri Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola, **Kodály Gyermekkar** (72 fő) Műsoruk kiemelkedő száma a ragyogó előadásban megszólaló két Kodály gyermekkar: Villó és a Gergely-járás. Vezényelt: **Étseyatse Andrea**.

E beszámolóban nem közlöm a kórusok teljes műsorát, inkább csak a különleges, vagy ritkán hallható műveket említem meg. Minden ének-karnál megjelöltem a létszámot, mert fontosnak tartom észrevételezni, hogy az egyes iskolákban jelentős létszámban vesznek részt a tanulók a kóruséletben.

A délelőtti program befejezéséül az Összkar Hering: Quodlibet-jét adta elő, *Katona Tibor* vezényletével.

Délután 14 órakor, a *Liszt Ferenc Zeneiskola Alapfokú Művészeti Iskola*

- **Liszt Ferenc Zeneiskola Kamarakórusa** foglalta el elsőként a színpadot. Három szép kórusművet követően, a zeneiskolához méltóan jelentős szerepet kapott a kamarazenekar. Decsényi János gyermekkara és ifjúsági zenekarra komponált műve: *Kati dalai – népdalfeldolgozások* 6 tétele került előadásra, ragyogó előadásban. Zongorán közreműködött: *Domsi Géza*, vezényelt: **Popper Ágnes**
- Győri Szolgáltatási SZC *Krúdy Gyula Középiszkolája*, **Krúdy Kamarakórus** (14 fő). Népdalok, Virágénekek, részben zongora és gitár kísérettel alakították a színes műsort. Közreműködött: *Hajnóczky Viktória* és *Hajnóczky Mónika*. Vezényelt: **Vántusné Gaál Zsófia**
- **Apor Vilmos Iskolaközpont Énekkara**. Műsorukban C. Franck és Kocsár Miklós művei mellett két Kodály művet énekeltek: *Lengyel László* és *Cohors generosa*. Zongorán kísért: *Ney Andrea*. Vezényelt: **Iván Gabriella**
- *Czuczor Gergely Bencés Gimnázium és Kollégium*, **Vox Angelorum Kórusa**. A leánykar műsorán, népdalok, G. Battista Polleri műve és *Bárdos Lajos*: *Csángó leánytánc* szerepelt. Zongorán közreműködött: *Giczi Balázs*, hegedűn: *Kanyó Rita*, *Takács Zsófia*, *Oláh Georgina*. Vezényelt: **Vántusné Gaál Zsófia**
- *Richter János Zeneművészeti Szakgimnázium, Általános Iskola, AMI és Kollégium Bartók Béla Ének-zenei Általános Iskolája*, **Bartók Gyermekkar** (85 fő). A legnagyobb létszámmal résztvevő kórust már a bevonulásuk során nagy taps kísérte. Két ősbemutatóval jelentkeztek.

Szabó Barna: Glória és Horváth Barnabás: Panamai Békarokka – gyermekkarok Horváth Csaba Attila verseire (részletek), majd Bartók Béla: Lánycsúfoló-ját adták elő. Vezényelt: **Hauí Lóránt**

- *Czuczor Gergely Bencés Gimnázium és Kollégium, Collegium Musicum Jaurinense Régizene Együttes*. A 21 fős énekkar, C. Monteverdi: Lauda Jerusalem a 3 voci művét szólaltatta meg. Kísért: *Soós Gábor*. Vezényelt: **Kelemen Áron OSB**
- *Richter János Zeneművészeti Szakgimnázium, Általános Iskola, AMI és Kollégium Richter János Vegyeskar*. A fele arányban fiú és lány 49 fős kórus, különösen szép, érett előadásban szólaltatta meg Kodály Zoltán – Weöres Sándor: Öreges kórusművét. Vezényelt: **Gödölle Péterné**
- Befejezésül vonult a színpadra a **Bartók Generációk Hangja** – a felnőttek kórusa az: Éneklő Magyarország minősítő rendszere szerint minősülő kórus. Népdalcsokrot, Petrovics művet, végül, Karai József: Estéli nótázás-át adták elő nagy sikerrel. Zongorán kísért: *Fellegi Melinda*, vezényelt: **Nagyné Prém Zsuzsanna**

Ezután visszavonult a neves zsűri, tagjai: Elnök: *Dr. Erdős Ákos* (DLA) karnagy az ELTE docense; *Sipos Tamásné* ének-zene tanár, zenei szervező; *Katona Tibor* a Győri Pedagógus Énekkar és a Székesegyház Palestrina kórusának karnagya. Könnyű dolguk volt-e vagy nehéz? Mindenesetre örömteli, mert nagyon igényes, színvonalas együtteseket hallottak. Legtöbben „A” minősítést kértek, három kórus kért „B” minősítést (azt jelezzük). De mindenesetre – *a nap arany sugarait árasztotta szét* – a résztvevők között.

A zsűri kihirdette az eredményeket, a karnagyok figyelmes szép ajánlókban részesültek. Mindehhez a legnagyobb elismerés számukra a hatalmas tapsvihar volt amit tanítványaik részéről kaptak. Énekesek és karnagyok maximális teljesítményt nyújtottak ezen a derűs, ünnepi Minősítő Hangversenyen.

*

Külön köszönettel kell megemlékeznünk *Sipos Tamásné* munkájáról, aki hosszú évek óta hozzáértéssel, tökéletes pontossággal, lelkesedéssel, szakmája és városa iránti szeretettel végzi munkáját. Az itt közlésre kerülő minősítési eredmények összefoglalásáért is köszönetet mond a cikk szerzője.

A 2018-as Győri Éneklő Ifjúság Minősítő hangversenyének eredményei, a Kórus nevének és karnagjának említésével.

Bartók Kicsinyek Kórusa – *Farnadi Tamara* – ARANY DIPLOMA

Dicsérő Oklevél: A műsor összeállításáért

Kisrigó Kórusa – *Czidor Melinda* – ARANY DIPLOMA

- Metrum Gyermekkara** – László Balázs, „B” kategóriában – ARANY
Dicsőítő Oklevél: az egyedülálló kórushangzásért (20 lány, 20 fiú)
Pálfi Boglárka a szóelőnekeéért
- Pilinszky János Általános Iskola Gyermekkara** – *Spissichné Gesztesi Zsófia* – ARANY DIPLOMA
Dicsőítő Oklevél: A Sárosi László mű bravúros előadásáért
- Cantilena Gyermekkar** – *Gyökér Krisztina* – ARANY DIPLOMA
„ÉV KÓRUSA”
Dicsőítő Oklevél: a kórus fantasztikus hangszínéért
- Kodály Gyermekkar** – *Etseyatse Andrea* – ARANY DIPLOMA
„ÉV KÓRUSA”
Dicsőítő Oklevél: Kodály: Gergely – járás művének hiteles megszólaltatásáért
- Liszt Ferenc Zeneiskola Kamarakórusa** – *Popper Ágnes* – ARANY DIPLOMA
- Krúdy Kórus** – Vántusné Gaál Zsófia, „B” kategóriában – ARANY
- Apor Vilmos Iskolaközpont Énekkara** – *Iván Gabriella* – ARANY DIPLOMA „ORSZÁGOS DÍCSÉRŐ OKLEVÉL”
- Vox Angelorum Kórusa** – *Vántusné Gaál Zsófia* – ARANY DIPLOMA
- Bartók Gyermekkar** – *Hauí Lóránt* – ARANY DIPLOMA
„ORSZÁGOS DÍCSÉRŐ OKLEVÉL” és „ÉV KÓRUSA”
Dicsőítő Oklevél: a kortárs magyar zene népszerűsítéséért
- Collegium Musicum Jaurinense Régizene Együttes** – *Kelemen Áron OSB*
„B” kategóriában – ARANY
- Richter János Vegyeskar** – *Gödölle Péterné* – ARANY DIPLOMA
„ORSZÁGOS DÍCSÉRŐ OKLEVÉL” és „ÉV KÓRUSA”
Dicsőítő Oklevél: Kodály: Öreges c. művének hiteles megszólaltatásáért
- Bartók Generációk Hangja** – *Nagyné Prém Zsuzsanna*
ÉNEKLO MAGYARORSZÁG minősítési rendszere szerint – ARANY DÍCSÉRETTTEL

*

A délutáni hangverseny befejeztével ismét felhangzott a közös ének: Hering: Quodlibetje, az énekesek vidám, érezhetően boldog hangján, *Hauí Lóránt* vezényletével.

A karnagyok részére az este folyamán egy közös vacsora során alkalom nyílt a zsűri tagokkal való találkozásra, ahol még egy részletes és egyéni értékelésre nyílt lehetőség. A baráti beszélgetések során pedig már a jövő tervei is alakultak.

Gratulálunk a GYŐRIEK 2018-as teljesítményéhez és kívánjuk, hogy hasonló színvonallal, lelkesedéssel folytassák munkájukat a jövőben.

Márkusné Natter-Nád Klára

Kodály Iskolák Regionális találkozója Győrben

A Magyar Kodály Társaság a Kodály év tiszteletére, 2017-ben meghirdette a Kodály Zoltán nevét viselő iskolák és kórusok regionális találkozóit. A tervek szerint Kecskemét, Nyíregyháza, Szolnok, Kaposvár és Győr városa jelentette az egyes régiók központját.

Az első felkérés *dr. Ittész Mihály* a Magyar Kodály Társaság elnökétől származik. A felkérésre az észak-dunántúli régiós találkozó házigazdái feladatát a Győri Kodály Zoltán Általános Iskola vállalta.

Horváthné Ferencz Judit intézményvezetővel való egyeztetések során a találkozóra 2018. április 20-án került sor. A találkozón három iskola – a Győri – a Budapesti Marczibányi téri – és a Tatabányai Kodály Zoltán iskolák kórusai vettek részt.

Több hetes levelezést folytattunk az iskolák igazgatóival és énektanárkarvezetőivel az időpont, a körülmények, nem utolsósorban a program tervezésének és egyeztetésének ügyében. A vendéglátás és a más helységekből érkező együttesek utazási költségeit a Kodály Társaság fizette, az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatásának köszönhetően. Teljesen zökkenőmentesen és nagyon készségesen zajlottak ezek az egyeztetések.

Április 20-án pénteken szép nap-sütéses reggelen megérkeztek a vendég iskolák kórusai, így mindjárt lehetőségük nyílt a helyszíni próbára. Az igazgatói irodában Horváthné Ferencz Judit a meghívott vendégeket és Győr városának neves énektanárait fogadta akik szívesen és érdeklődéssel jöttek e különleges hangversenyre.

Az iskolaépület tágas, barátságos aulája alkalmas a nagylétszámú társaság befogadására, ahol – több mint 200 énekes volt jelen. A meghatározott időpontban 11.30 kezdődött az Ünneplés hangverseny.

Köszöntőt mondott: *Blazovicsné Varga Marianna*, a Győri Tankerület igazgató asszonya, majd, *Dr. Márkusné Natter-Nád Klára*, a Magyar Kodály Társaság elnökségi tagja üdvözölte a résztvevő énekkarokat és megjelent vendégeket.

Elsőként a **A Győri Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola Aprók kórusa** vonult kézenfogva a színpadra. Kedves gyermekdalokat énekelve,

furulyával vagy mozgással kísérve játszottak is, pl: Teríti a lány a vásznat. A tisztán csengő hangon éneklő kis csoport a Bujj, bujj, zöld ág...dalával vonult el, a karvezető: *Bizzerné Szabó Judit* vezetésével.

A *Győri Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola Kiskórusa* követte őket. Műsorukon Két magyar

népdal: Kolozsváros olyan város, A bohási kertek alatt, és Kodály Zoltán bicíniumok voltak, Volt nekem egy kecském... Kis kece lányom, Ez a lábom, ez, ez... Házam előtt egy almafa, Hej két tyúkom...

A szépen zengő kórus karvezetője: *Etseyatse Andrea*

A *Tatabányai Kodály Zoltán Általános Iskola és AMI Kicsinyek Kórusa*, gazdag műsorral szerepelt, a művek zeneileg szépen megformált előadásban szólaltak meg. Idegen népek dalaiból összeállított népdalcsokrot énekeltek, majd Kodály bicíniumokat: Füttyül a rigó, Mély erdőn, Hej, két tyúkom tavali, Kis kece lányom, Volt nekem egy kecském. Elhangzott: Szőnyi Erzsébet: Kónyár Verka; Bárdos Lajos: Az árgyélus kismadár; latin nyelven Delibes: O, salutaris; Szent László király himnusza. Befejezésül a hangulatos Kocsár Miklós, Kórusdalok Weöres

Sándor verseire: Arany ágon ül a sármány, Kutyatár. Zongorán közreműködött: *Ocskai Gabriella*. Karvezető: *Sárközyné Pomázi Ágnes*

A *Győri Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola* felsőtagozatosainak, közel 70 fős kórusa a: **Kodály Gyermekkar** következett. Ők szerepeltek előző napon az Éneklő Ifjúság Minősítő hangversenyén, ahol magas színvonalon előadott műsorukkal az „Arany diplomát” és az „Év Kórusa” kitüntetést érték el. Ezen a másnapi szereplésen a szép éneklés mellett a felszabadult öröm hangja is megcsendült. Felhangzott, Clemens non Papa: Sanctus kánon; Szabó Barna: Ding, dong... God rest ye merry, Gentlemen, majd a Kodály Gyermekkarok közül a *Villő*. Az előző napon a *Gergely járás* előadásáért „Dicsérő oklevelet kaptak”. Karnagyuk: *Étseyatse Andrea*

A Tatabányai Kodály Zoltán Általános Iskola és AMI Kodály kórusa
Beethoven: Málzel kánonját énekelte elsőként, majd Kodály Zoltán: Hat könnyű gyermekkara következett. Egy Gyimesi népdalcsokor különlegesen szép 3 dalát énekeltek; azt követte Ismeretlen szerző: Már hajnalórán, majd Mary Lynn Lightfoot műve: A Joyful Song. A kiegyenlített szép hangú kórus mellett, ügyes furulyajátékosok is szerepeltek: Vartek Szabina, Sümegi Mirjam, Somogyi Tifani. Zongorán közreműködött: *Ocskai Gabriella*. Karvezető: *Salló Gyözőné*.

A Budapesti Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola, Gimnázium és Zenei Alapfokú Művészeti Iskola, „Versenykórusa” vonult a színpadra. A 12-19 éves lányok Ifjúsági Egyneműkarként két héttel ezelőtt szerepeltek Itáliában – Assisiben, a „Voices for Peace” versenyen, ahol –

Aranydiplomát nyertek – magas pontszámmal. Abból a műsorból volt jelen válogatásuk: Kodály Zoltán: Nagyszalontai köszöntő, Kodály Zoltán: Zöld erdőben, Bartók Béla: Fa fölött, fa alatt, Palestrina: Pueri Hebraeorum, Kodály Zoltán: III. olasz madrigál, Tóth Péter: Rorate caeli. Karvezetők: *Őri Csilla és dr. Uherczky Eszter.*

A nagylétszámú jelen lévő „kissebbek kórusa” megbűvölve hallgatta a „nagylányok” különlegesen szép zenei megfogalmazású, érzelmileg telített énekét.

A délelőtti hangverseny záró száma az örömteli vidám hangon megszólaló **KÖZÖS ÉNEK** volt, gyönyörű magyar népdalokat énekeltek: A csitári hegyek alatt..., Erdő, erdő, erdő..., A jó lovas katonának...: *Etseyatse Andrea* zongora kíséretével. Vezényelt: *dr. Uherczky Eszter*

Végül a Kodály Társaság nevében, Dr. Márkusné Natter-Nád Klára köszönetet mondott a kórusoknak és karvezetőiknek az igényes, szép műsorukért, hogy ilyen szeretettel éneklük és ilyen jó ismerői a Kodály műveknek. Megköszönte a vendéglátó iskola igazgatójának és munkatársainak gondoskodó felkészülését. A felnőtteknek a Kodály Társaság kiadványainak egy-egy példányát átadva, az Énekeseknek további sok-sok sikeres szereplést, örömteli éneklést kívánt.

Az izgalom és a szerepléssel járó feszültség feloldására az iskola ebédlőjében a jó étel mellett, kellemes kikapcsolódás várt. Azt követve az iskola még némi programmal is készült.

Az aulában volt kiállítva

„**Kodály a képzőművészetben**” 14 képből álló (tablószerű) vándorkiállítás. Ez a jubileumi 2017-es évben megjelent „Kodály Zoltán ábrázolások a Képzőművészetben” című könyv anyagának válogatásából készült.

A könyvtárban volt megtekinthető: „*Iskolánk vendége volt Dr. Nádasi Alfonz bencés tanár*” – interjú részlet.

Az iskolától búcsút véve még egy különleges eseményt szerveztek a kórusok számára, délután 15 órától: Rövid látogatás a **Czuczor Gergely Bencés Gimnáziumban**.

Énnek az iskolának volt a tanulója Kodály Zoltán Édesapja.

Így a rövid győri városnézés során köszöntek el egymástól, a kórusok, egy legközelebbi viszontlátás reményében.

Márkusné Natter-Nád Klára

Kaposvár és a hagyományörzés

**A Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola vállalta,
hogy a régióban megszervezze a Kodály iskolák találkozóját
2018 április 21-én**

Az iskola több, mint 300 éves múltra tekint vissza így a hagyományörzés a mindennapjaik része. Az iskola 1967-ben indított ének-zene tagozatos osztályt *Zákányi Zsolt* kezdeményezésére, majd 1969-től *Pytel Anna* csatlakozásával megvalósult az iskola történetének zenei élet fényes lapja, ahol Kodály Zoltán is megfordult látogatóként. A jelen ugyanilyen, követik az elkezdett Kodályi szellemiséget a folyosók falát díszítő oklevelek, fényképek is mindezt bizonyítják, ahol *Szalai Rudolf* igazgatóhelyettes segített eligazodni a lépcsők, folyosók labirintusában. *Szabó Zoltánné Kudromák Zsuzsanna* igazgatónő a koncertet megnyitó beszédben is kiemelte ezt, mely szerint küldetésük az embernevelés csupa nagy betűvel, ehhez a zenei tehetségnevelés szorosan hozzátartozik és példaértékű módon két párhuzamos osztályban folyik.

A találkozó színhelyeül a pompás szecessziós épület a Szivárvány Kultúrpalota nagy terme szolgált, ahol a fellépő együttesek egymást is meghallgathatták. A kiválóan megszervezett programot a meghívó iskola Kicsinyek Kórusa nyitotta *Pécsiné Hauk Erika* vezényletével – ő maga is ebbe az iskola járt egykor, ma már a Kodály gyűrű tulajdonosa, melyet nem véletlenül ítéltek neki. A kórus kristálytisza intonációval, a szólamok szépen kiegyenlítetten szólaltak meg, Bothné Vörös Katalin zongorakíséretével. Az iskola furulyacsoportja követte őket, a népdalsokron kívül népdalfeldolgozások is elhangzottak egységes intonációval – jó tempókat választva *Kalocsainé Pintér Mónika* irányításával, ezt a csoportot Szijártó Csilla kísérete zongorán. Öröm volt látni a sok fiút a fellépők között, mint kiderült aki már mutál az a kóruspróba idején itt tökéletesítheti kamarazenei tudását.

A pécsi Vocabella női kamarakórus vendégként érkezett, mint kiderült karnagyuk Novák-Szabó Livia ebben az iskolában cseperedett, ezt alá-

húzandó virággal köszönte meg volt tanárainak azokat az együtt töltött éveket, megható pillanata volt a hangversenynek ez a momentum. A fellépők Bartók, Kodály és Karai műveket énekeltek – az igényes műsorválasztást a hallgatóság is értékelte. Őket a *Komlóról érkezett Katolikus Általános Iskola és Óvoda* kiskórusa követte *Pleszné Fényes Edit* vezetésével, csillogó szemű, mosolygó arcú átélt előadásukat is lelkesen fogadta a közönség. A harmadik vendégkórus *Székesfehérvárról* jött a *Kodály Zoltán Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola Kicsinyek Kórusa* kézen fogva lépegetett a dobogóra. Amilyen napfényes volt ez az áprilisi nap olyan sugárzó volt az előadásuk. Minden téren kidolgozott hangzás, jó szövegmondás a Bárdos művekben tetten érhető humor megvalósítása *Nyárs Annamária* munkáját dicséri.

A találkoztól a meghívó iskola Nagyórusa zárta a szintén Kodály gyűri tulajdonos *Varga Anita* vezényletével, melyből a már más alkalommal is díjazott *Karai J.-Takács Gy.* Fűzfácska alszol-e? mű feltétlen kiemelendő átéltsége és kifogástalan előadása miatt, de a ritkán előadott Kodály mű a *Csikó* is példaként szolgálhat, zongorán *Bothné Vörös Katalin* működött közre *Decsényi János: Altatójában*.

A színpadon álló nagyórusához csatlakozott a többi fellépő kórus a közös szám megszólaltatásához – *Serkenj fel kegyes nép* – természetesen Mesterünk fejére Kodály Zoltánra kértük az áldást, majd a Magyar

Kodály Társaság nevében *B. Horváth Andrea* megemlékezett a 40 éve alakult MKT-ról és átadta az emléklapokat, könyvajándékokat valamint az iskola könyvtárának az Andor Ilona Baráti Társaság névadójáról szóló anyagokat is. A jól sikerült és furulyával színesített összkari népdal megismétléssel zárult a hangverseny.

B. Horváth Andrea

„Tiszta forrás település” címet kapott Nagykovács

A Magyar Művészeti Akadémia 2014-től minden évben „Tiszta forrás település” címet adományoz azoknak a Kárpát-medencei településeknek, ahol az elmúlt évtizedekben a magyar népművészeti, néprajzi gyűjtők legnevesebbjei a népi kultúra felbecsülhetetlen kincseinek gyűjtésén és feltárásán munkálkodtak. A program létre-

hozói népzene kutatásunk meghatározó személyiségeinek, Vikár Bélának, Kodály Zoltánnak, Bartók Bélának és Lajtha Lászlónak gyűjtőhelyei közül válogattak, azzal a céllal, hogy e településeken gyűjtött – és a MTA BTK Zenetudományi Intézet és a Néprajzi Múzeum népzenei gyűjteményében őrzött – zenei anyag visszakerüljön a „forráshoz”. Az itt élők számára is ismert legyen az a magyar zenei kincs, amelyet egykor itt gyűjtöttek és mindmáig megőriztek.

2017-ben a Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézete, a Néprajzi Múzeum és a Hagyományok Háza döntése alapján (Öcsény község mellett) Nagykovács városa kapta a „Tiszta forrás település” címet, kifejezve ezzel Kodály Zoltán itt gyűjtött dallamainak, táncainak felbecsülhetetlen értékét.

Hogy a világhírű Kállai kettős dallamait, táncait mikor, s hogyan rögzítette Kodály Zoltán, megtudhatjuk *Harsányi Gézáne* nagykovácsói ének-zene szakos tanárnő, Kodály nagykovácsói gyűjtőútjának 70. évfordulóján (1966) elmondott megemlékezéséből:

„Kodály Zoltán 1921-ben jött először Nagykovácsba, hogy lejegyezze a Kállai kettős dallamait.

Mivel előzetes forrása Farkas Lajos református lelkész 1895-ös leírása volt, a zenetudós a református lelkészi hivatalban kopogtatott. Farkas Lajos helyett Görömbey Pétert találta ott, aki készséggel volt a fiatal Kodály segítségére. Ám a Kállai kettőst ekkor nem tudta lejegyezni. Ennek ellenére nem távozott üres kézzel, ugyanis Klein Ábrahám 59 éves kovácsói rabbi éneklése után lejegyezte a „Szól a kakas már” kezdetű régi

szép hajnalozó dalt héber kiegészítésével együtt és a dalhoz fűződő legendát Görömbey Péter közlése szerint.

1924. április 7-én a Nyírvidék munkatársa a Kállai kettős felújításáról számolhatott be. Szabó Antal tanító rekonstruálta és tanította be a híres táncot öt fiatal párnak Toka Károly törvényszéki bíró segítségével. A nagyszerű táncos párok a következők voltak:

Imre János – Pelyvás Piroska, Erdőhegyi László – Borsy Karolina, Lőrincz Gábor – Torma Piri, Toka Menyhért – Borsy Ica, Vágó Lajos – Borsy Karolina.

A bemutatóra a Pannónia vendéglő nagytermében került sor, s a jelentős eseményen részt vettek a Magyar Néprajzi Társaság és a Néprajzi Múzeum munkatársai is a fővárosból.

Görömbey tiszteletes úr kedves levélben invitálta Kodály Zoltánt is erre az eseményre. Ő azonban csak 1926 novemberében jött el újra Nagykállóba.

Kodály 1926. november 7-én, vasárnap délelőtt autómobillal érkezett kísérelével a református parókiára. Kísérője megyei hivatalnok, újságíró, fényképész, múzeumi igazgató volt. A Nyírvidék című napilap másnap pontosan beszámolt a zenetudós útjának minden részletéről. Innen tudhatjuk: a vendégek részt vettek az istentiszteleten, majd a balkányi úti – református – iskola udvarán megtekintették a híres táncot.

Három táncos pár: Vágó Lajos – Borsy Karolina, Toka Menyhért – Borsy Ica, Vass Lajos – Borsy Linuska táncoltak Balázs Ferke zenekarának kísérelével. Kodály hosszasan elbeszélgetett a táncosokkal arról, kitől, hogyan tanulták a dalokat és a táncmozdulatokat, közben jegyzetelt, majd elragadtatással nyilatkozott a Kállai kettősről: „Ez olyan szép, hogy filmre kellene venni”.

Hogy az énekkari feldolgozás gondolata mikor született – pontosan nem tudhatjuk. Az első hangrögzítést két év múlva, 1928. július 2-án és 3-án végezte, amikor szatmári gyűjtőkörútján útba ejtette Kállót. Fonográfhangerekre vette a Kállai kettős dallamait Balázs Ferke hegedűjátékával, id. Toka Károly és Torma Károly énekelével, s ezeken kívül még 24 dalt rögzített Nagykállóban.

Az első rádiófelvétel 1933-ban készült Budapesten, az ott szereplő táncosokkal, az első filmfelvételre 1939-ben került sor. Az „Ítél a Balaton” című filmben Aradi Nóra, Szabó Sándor és Imre Erzsébet kállói táncosok Páger Antal, Medgyessy Mária, Csortos Gyula színművészekkel táncolták a Kállai kettőt.

1937-ben készült el Kodály első feldolgozása énekhangra, zongorakíséreltel. A vegyes karra és népi zenekarra írott alkotás, amely világhírűvé tette 300 éves szép hagyományunkat, 1950-ben született. Kodály Zoltán mindvégig ápolta kállói kapcsolatait. Vendégül látta otthonában a kállói táncosokat, segített Görömbey Péter fiának – „klerikális” családi múltja miatt munkahelyéről elbocsátották – új munkahelyet találni.

Balázs Ferke munkaviszonyának igazolásával segítette az idős primásnak nyugdíjhoz jutnia. Kállai kettősének budapesti premierjére meghívta Szabó Sándor egykori táncost is. (Ő szervezte újjá a táncsoportot a 2. világháború után és Ő vezette a csoportot az 1950-es, 60-as években.)

A nagy zeneszerző, zenetudós, világhírű zenepedagógus megérdemli, hogy megemlékezzünk róla: november 7-én lesz 70 éve, hogy lejegyezte a mi szépséges Kállai kettősünket.”

1996-ban *Harsányi Gézáné* nemigen gondolta, hogy 2018. január 11-én Nagykálló díszpolgáraként veszi át – Juhász Zoltán polgármesterrel együtt – a Nagykállónak adományozott „Tiszta forrás település” emléktáblát, a Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézetének Bartók-termében. Tőle tudjuk azt is, hogy a város azért kapta ezt a rangos elismerést, mert Nagykállóban mennyiségében, és ahogy a tudományos feldolgozás után kiderült, értékeiben is kimagasló népzenei, táncos hagyományt sikerült a gyűjtőknek rögzíteni.

Az emléktábla és az oklevél mellett a város egy olyan DVD-t is kapott, melyen az 1900-as évek elejétől készült táncos felvételek láthatók a Kállai kettősről, a Kiskállói oláhosról, illetve amelyen az 1928-ban Kodály által készített fonográf felvételek „megszűrt” tiszta változatai hallhatóak. Tartalmaz továbbá 200-nál több olyan kottaképet is, melyet a gyűjtők itt jegyeztek le kézírással. Ezt a DVD-t a *Szilágyi-házban* minden érdeklődő megtekintheti.

A Magyar Kodály Társaság Szabolcs – Szatmár – Bereg – megyei Tagsoportja nevében gratulálunk a kitüntetéshez, és kívánunk erőt, kitartást Kodály nagykállói gyűjtéseinek méltó ápolásához.

Belinszky Etelka

Magyarpolány, XIII. Kodály szaktábor

2018. február 23-24.

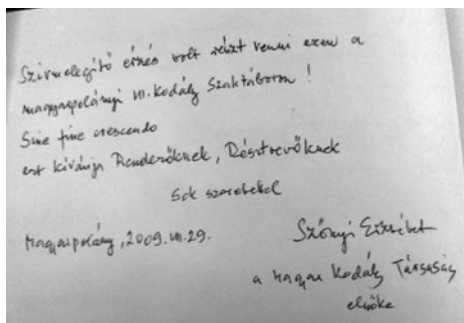
Óvodapedagógusok, énektanárok, karnagyok a téma iránt érdeklődők, intenzív szakmai találkozója.

A rendezvény kiemelt pályázati támogatója: Emberi Erőforrások Minisztériuma.

A Magyar Kodály Társaság szakmai támogatásával, a Magyar Kodály Társaság Felső-dunántúli tagszervezete 2003 óta szervezi zenei táborait, képzéseit, rendezvényeit mindazoknak, akik ápolják, és tovább szeretnék adni a kodályi pedagógia,

„zenei kulturális örökségünk” ma is fontos koncepcióit, az oktatásban kialakított jó gyakorlatokat.

VII. Kodály szaktáborban egy hét Szőnyi Erzsébettel, 2009.

A résztvevők köre: elsősorban a régióból, illetve a Dunántúlról jönnek óvónők, tanítók, tanárok, diákok, a téma iránt érdeklődők, de az ország más területeiről és a határon túlról is felkeresik a szakmai találkozót.

Nagy Tiborné Nyári Ágnes kezdettől fogva szervezi a szaktábor programjait, az előadókat. Az évek alatt öz-

szegyűjtött bejegyzéseket őrizi, melyek újból és újból erőt, reményt adnak a szaktábor szervezésére, a tagok toborzására.

Célját is így fogalmazta meg:

– A zenei szaktábor elméleti és gyakorlati előadásaival szeretnénk rámutatni, mennyire aktuális és fontos ma a jövő nemzedéke számára a Kodályi életmű ápolása, valamint a Kodály koncepció – a „Magyar módszer”, és Kodály Zoltán a Visszatekintés című kötetekben összegyűjtött, írásainak, beszédeinek nyilatkozatainak megismerése, e szellemi örökség kiváló ismerőin és művelőin keresztül.

– Az óvodapedagógusok, tanítók, tanárok és a szülők, nagyszülők pótolhatatlan feladata, hogy megtanítsák meglátni az igazi értékeket, megmutassák a hagyományok megismeréséhez, ápolásához vezető utat.

– A karvezetők kérését figyelembe véve, a programban *helyet kap*, a szorosan vett *kórusmetodikáról* szóló *gondolatscere, intenzív gyakorlati tanácsadás* – a tervezéstől, előkészítéstől a mű megvalósulásáig, megszólaltatásáig történő lépésekről. A KÓTA Ifjúsági Bizottsága gondozásában elindított mindennapos énekléshez segítséget, hasznos gyakorlati tanácsokat kaphatnak a résztvevők.

Vannak visszatérő előadóink, akik szívesen jönnek és szakmai élettapasztalatukat örömmel fogadják a visszajáró karnagyok, ének-zene tanárok.

Ittész Mihály a *Magyar Kodály Társaság elnöke* megnyitó előadásában kiemelte a szaktábor elnevezés célszerűségét. A szó jelentése is jelzi a résztvevők, jelenlévők önként vállalt együvé tartozását, a közös feladatért összetartó közösség együttlétét, táborát. Előadása élő lexikonként hatott a továbbképzésen ülők előtt. Meghatódva hallgattuk a Kodály vezényletével felhangzó Psalmus Hungaricust és annak igazán meghatározó élménnyel töltött elemzését és további zenei szemelvények rajongva átadott ismertetését.

A *Magyar Kodály Társaság* Kodály Zoltán születésének 135. évfordulójára adta ki **Kodály Zoltán nyomában Budapesten c.**

2017-ben megjelent kiadványát, melyet saját emlékei, élményei alapján írt és összeállított: *Ittészné Kövendi Kata*. Valamennyien rácsodálkoztunk a gondosan összeállított helyszínek és hozzá kapcsolódó, ma már messzinek tűnő történetek misztikumán és számunkra is eddig ismeretlen, Kodály Zoltánhoz kapcsolódó épületek történelmet tanúsító, fontos dokumentumokat őrző emlékein. Felnőttnek, osztálycsoportoknak ad gazdag ismeretet, ha végigjárja azokat a helyeket, melyek Kodály Zoltán életútját követik Budapesten, a szerző összeállítása szerint.

Berkesi Sándor Liszt Ferenc-díjas karnagy, főiskolai docens. A magyar református egyházzene meghatározó képviselője, formálója. – *Kodály és „Iskolája” a Reformáció jegyében* című előadásában meghallgathattunk olyan írásokat, elemzéseket, amelyek segíthetik a tanári munkát. A zsolttár felolgozások elemzését olyan zenei anyagok követték, amelyek ma ritkaságnak számítanak. Felfrissíthettük főiskolai tanulmányainkat egy új koncepció köré fűzve, melyet megerősített saját kórusának felvételeivel, megajándékozva a jelenlévőket. Hálásan köszönjük és szívből gratulálunk Tanár Úr kitüntetéséhez, a Kossuth-díjhoz.

Hraschek Katalin a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – a KÓTA Ifjúsági- és Zenepedagógiai Szakbizottságának vezetője a Kórus alapítástól a műsorválasztásig, ma nagyon is időszerű témakörben adott sok-sok ötletet, irányt a kezdésre és a továbbhaladásra.

A saját tapasztalatai, és a zsűrizések tapasztalatai alapján sok javaslatot tárt elénk a repertoárbővítés lehetőségeire. Tájékoztatás és ötletek tárházát indította el a jelenlévő ének tanároknak a „Mindennapos Éneklés” programról. Éneklő Ifjúság dalos találkozók minősítések témakörben hasznos gondolatokat hallhattunk a kóruspályázatban résztvevő és az együtt éneklést szerető kórusok újjá szerveződéséről. Felmerült a gondolat: hol vannak az ének tanárok? Megyei szinten is meglepő volt az összesítés. Mennyi fehér folt van még. Az Éneklő Ifjúság ma is fontos feladatai közé tartozik zenei oktatásunknak. A megyei szinten kijelölt szakemberek segítő összefogása, szervező munkája, a Tankerületek, a KÓTA összefogása nagyon fontos feladat lesz a következő években. Mindenképpen szükséges az államilag megnevezett felelős kijelölése.

Dr. Kerekesné Pytl Anna, zenetanár, karnagy, a KÓTA ifjúsági bizottságának tagja, e cikk írója, előadását így jellemezte: műhelymunkámban a hangképzés és a mindennapos énekléshez kapcsolódó

módszertani eszközök és repertoár bővítés, a kodályi pedagógia gyakorlati alkalmazása az iskolában, készségfejlesztés az alsótagozatban témaköröket választottam. Évtizedek tapasztalatai alapján szerettem volna elmondani a buktatókat és a jó gyakorlatokat.

Vastag Richárd néptáncoktató, néprajzkutató, a Népművészet Ifjú Mestere „Élet a fonókban...” korosztályokon átívelő hagyományörzés lehetőségei kistelepülések és a városok közösségeiben, bakonyi, balatoni hagyományok – a Gerence néptáncegyüttes bemutatója témakörben nyújtott nekünk felejthetetlen estét.

Az együttes vezető példája annak a pedagógusnak, aki meggyőző erejét a népi hagyományokból, a népi bölcseségből áradó, mindig érvényes iratlan szabályok mentén élő emberi magatartásra építi. Az ő hitét, a néphagyomány

fontos ápolását adta át nekünk kisugárzó erejével. Jó volt hallgatni, az együttes tagjait látni, velük együtt táncolni és énekelni.

Hamar eltelt a három nap. Gazdag tudással és igen nagy szeretettel átadott előadásokkal feltöltődve felejthetetlen órákat tölthettünk együtt a tájházban, amit újból és újból Magyarpolány önkormányzata, polgármestere Gróber József segítségével megkapunk.

Késő éjszakába nyúló közös éneklések, beszélgetések, történetek, „ki mit hozott” madárlátta enniivalóinkkal tesszük mindig visszavágyóvá Magyarpolányt, a Kodály Szaktábort. Köszönjük Nyári Ágnesnek.

Kerekesné Pytel Anna

A Zuglói Filharmónia Pastorale-sorozata

Hosszú évtizedek során a magyar főváros nevezetes zenei központjává vált a több mint hatvan éves múltra visszatekintő *Zuglói Filharmónia*. Hogy is kezdődött? A budapesti I. István Gimnáziumban a zene iránti magas elkötelezettséggel dolgozó lelkes és tehetséges énektanár, *Záborszky József* diákjaiból zenekart alakított. 1954-ben alakult meg az „István Zenekar”. Sikeres szerepléseinek hamar híre ment, a kor legnevezetesebb karmestere, Ferencsik János is bekapcsolódott a zenekar munkájába, élete végéig annak vendégkarmestere volt.

A sok tehetséges fiatal között nevelkedett *Záborszky Kálmán*, aki tehetségével, szorgalmával és kiváló szervezőképességével megáldva folyamatosan átvehette édesapjától a vezetést. 1968-ban a zeneiskolai hálózat létrehozásakor a Gimnázium helyet adott a kerületi *Zeneiskolának*, majd ezt követte a *Zeneművészeti Szakközépiskola* létrehozása. A Zuglói Filharmónia 52 évig ifjúsági zenekarként működött, 2006-tól hivatásos együttesévé vált, 2012-től kiemelt kategóriás zenekarként működik. Az évek során újabb együttesek alakultak, jelentősek a kórusok, nagykórus, kamarakórus, és a kisebb hangszeres együttesek. A filharmónia és az iskola közös célja a fiatal tehetségek nevelése, támogatása a művészi értékek magvalósulása útján. A Zuglói Zenei Műhelyben 12 együttes működik, mind egy-egy közösséget alkot és folyamatosan törekszenek a magas művészi színvonalra. Az elért eredményeket pedig szerepléseikkel mindenkor közkinccsé teszik. És hol van erre egy rendkívül alkalmas lehetőség, a *Columbus utcai Szent István Zeneházban*.

1997-ben indult el az egyik legkiemelkedőbb, egyedi szerkesztésű, a zenét és táncot középpontba helyező összművészeti programsorozat az ifjúság részére. A Zuglói Filharmónia mindenekelőtt a zuglói iskolák számára hirdette meg a Zeneház Nagytermében *minden korosztálynak a Pastorale-sorozatot*.

A 21 éve indított sorozat megálmodói, tervezői és azóta is gazdái *Záborszky Kálmán*, az intézmény művészeti vezetője, Liszt-díjas karmester, Kiváló művész, és *Solymosi Tari Emőke*, a sorozat állandó szerkesztő-műsorvezetője, Szabolcsi-díjas zenetörténész, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem docense, az MMA Művészetelméleti Tagozatának vezetője.

A sorozat állandó szereplője: a Magyar Örökség-díjas Zuglói Filharmónia – Szent István Király Szimfonikus Zenekar, az együttes munkájában a vezető karmester *Záborszky Kálmán* mellett *Ménesi Gergely* és *Horváth Gábor* karnagyok vesznek részt. A programok állandó vendégszereplői közé tartoznak a Magyar Táncművészeti Egyetem hallgatói. Az énekes és hangszeres szólisták a Szent István Király Zeneművészeti Szakközépiskola művésztanárai, kiemelkedő képességű jelenlegi és volt

növendékei, esetenként magyar és külföldi művészek. A programokat a komplexitás jellemzi. Az igényes műsorvezetői szöveg mellett nagy szerepet kap a vizuális szemléltetés is.

A programok megrendezésének időpontjai a tavaszi hónapokban havonta egy hétfőre, szombaton és vasárnap délután. Az eddig megtartott előadások száma: 250; és az eddigi nézőszám: közel 75.000.

A FELFEDEZŐÚTON sorozat tavaszi programját 2018-ban „A magyar név megint szép lesz...” címmel március 6-14-ig hat napon át, napi 3 délelőtti előadás keretében tartották a *Columbus utcai Zeneház Nagytermében*. 1848. március 14-e és 15-e eseményeit elevenítették fel izgalmas színpadi jelenettel, színpompás táncokkal. A hatalmas kivetítőn az

egykori környezet képei járultak hozzá a helyszínnek varázslatos megjelenítéséhez. A március 14-én 11 órakor tartott előadás egyúttal a 250. jubileumi előadás volt. Ezen az előadáson a legkisebbek – óvodások és kisiskolások – vettek részt. (Ekkor készítette a fotókat a meghívott vendég: *Kollár Éva*)

Solymosi Tari Emőke műsorvezetőt egy szép virágcsokorral

köszöntötte a karnagy ez alkalomból.

A játékmester *Szerényi Béla* volt, vidám ötletekkel, közös énekszóval, játékkal mozgatta meg a gyermek csapatot. Ez tette igazán élővé az előadást, mert így a „közönség” is résztvevőnek érezhette magát ebben a történelmi eseményeket hűen tükröző színes játékban.

A jelenet írója és színpadra állítója *Geszthy Veronika*. A szerkesztő-műsorvezető *Solymosi Tari Emőke* kedves közvetlenséggel konferálta az egyes jeleneteket és szereplőket.

A szimfonikus zenekar remek előadásban szólaltatta meg a következő műveket: Koltói csárdás, mely táncmuzsika megszakítás nélkül torkollott Liszt: I. magyar rapszódiajának azonos dallamú Vivace-szakaszába. Liszt: II. magyar rapszódia olyan remekmű, mely nem hiányozhatott a népszerű magyar muzsikákat felsorakoztató koncertből. A Táncművészeti Egyetem ifjú táncosai nagyszerű koreográfiát jártak Erkel: Hunyadi Lászlójának Palotására, hogy aztán a koncertet a Hunyadi-induló zárja, melyre lelkesen masíroztak a kisiskolások. A hangversenyt *Horváth Gábor* karmester dirigálta.

Pastorale – sorozat a Pesti Vigadó Dísztermében

Családi hangversenysorozat 7-től 107 éves korig. A helyszín 2016-tól a Pesti Vigadó. Zene, tánc, kép – életre szóló élmények, értékes ismeretek, közös öröm az egész családnak. Ezt közli a műsorlap. A sorozat teljesen nyitott, bárki válthat rá jegyet, bérletet.

E sorozatban minden évben különböző típusú programok kerülnek megrendezésre: hangszerbemutató koncert, tematikus koncert vagy táncelőadás, népzenei program, zenés színházi program – opera, ennek legfőbb célja az opera műfajának megszerettetése. Eddig a következő operák kerültek bemutatásra: Pergolesi: Az úrhatnám szolgáló; Telemann: Pimpione; Mozart: Figaro lakodalma, Così fan tutte, Don Giovanni, Szöktetés a szerájból, A varázsfuvola. Rossini: A sevillai borbély, Ránki György: Pomádé király új ruhája. Donizetti operái közül már hármat előadtak és most említsük meg a legutóbbit:

Donizetti: Szerelmi bájital

A vígopera 2018. február 17-én és 18-án délután került előadásra.

Amint belépünk a Vigadó Dísztermébe, megragad a kellemes hangulat. Diszkréten berendezett színpad, fölötte széles kivetítő napsugaras színeivel. A színpad sarkán kis asztal hangulatlámpával és kényelmes karosszék. Itt foglal helyet a sorozat szerkesztő-műsorvezetője: *Solymosi Tari Emőke*. Bevezető szavait követően kezdődik a színpadi játék.

Kiváló operaénekesek, Adina: *Szakács Ildikó*, Nemorino: *Yanis Benabdallah*, Belcore: *Gaál Csaba*, Ducamare: *Szüle Tamás*, pergetik az előadást. A Szent István Király Zenei Szakgimnázium ének szakos hallgatóiból alakult remek kórus nemcsak énekével, hanem ragyogó játékkal játssza el a mozgalmas jeleneteket.

A rendező *Horváth Zoltán* Erkel-díjas érdemes művész, érti a fiatalok nyelvét, és igazi színészi játékra képezte ki az ifjú együttest, akik nemcsak előadják, hanem őszinte örömmel élvezik is az előadást. A vígopera huncut történéseinek a megértését segíti *Solymosi Tari Emőke* – mindig a megfelelő helyen – elmondott mesélő szövege, ami biztosítja, hogy a közönség, előzetes felkészülés nélkül is pontosan értse a történetet. Ehhez járul a vizuális szemléltetés mozgalmas gazdagsága ami lehetővé teszi, hogy a különböző korú közönség maradéktalanul élvezni tudja a zenét és a színpadi látványt. Az előadás időtartama 120 perc (egy szünettel).

Az opera autentikus előadását a Szent István Király Szimfonikus Zenekar együttese valósította meg, *Horváth Gábor* karnagy vezényletével. A zenekar sok operát szólaltatott meg már a keze alatt, elég csak az elmúlt évek két nagyszabású MŰPA-produkciójára gondolnunk, mely során európai hírű énekesekkel állt színpadra Bizet *Carmenje* és Puccini *Pillangókisasszonya*. Ugyanígy zenekari árokban muzsikált az együttes *Dubrovay László* nagyszabású balettje előadásában, a *Faustban*, valamint *Kodály Székelyfonójában*.

Elismeréssel gratulálunk és további sok élményteli, sikeres előadást kívánunk!

Márkusné Natter-Nád Klára

Szolfézsverseny Törökbálinton

2018 áprilisában rendezte meg Törökbálinton a Szőnyi Erzsébet Alapfokú Művészeti Iskola immár XVII. alkalommal az iskola névadójáról elnevezett regionális szolfézsversenyt.

A versenyen a korábbi évektől eltérően, idén 77 tanuló vett részt és mutatta meg tudását. A hangulatos zenés megnyitót követően mosolygós gyerekek jártak-keltek a folyosókon miközben váraкоztak a szóbeli megmérettetésre. A várakozást jól megszervezett programokkal tölthették a gyerekek; zenére készítettek rajzokat, festményeket, e mellett zenei játékokat játszottak.

A tanulók 5 korcsoportban versenyeztek az Előképzőtől a szolfézs 4. évfolyamig. Minden évfolyamból jelentkeztek tanulók a régió 5 helységéből: Törökbálint, Martonvásárhely, Szentendre, Budaörs és Buda-keszi Zeneiskolaiból.

Előző év tavaszán első alkalommal állítottam össze a verseny anyagát a tanulóknak. Írás és szóbeli feladatokat kerestem, melyek a korosztályuknak és a tudásuknak megfelelőek. Ebben a feladatban is fontos számomra, hogy a saját napi tapasztalataimra is támaszkodjak, de a verseny jellegét és színvonalát is megőrizzem. A tavalyi év eredményeinek tapasztalatai alapján az idei versenyt több játékos feladattal egészítettem ki. A jó eredményhez szükség volt a zenei hallás képessége mellett a zenei ismeretekre és a zenében való gondolkodás összehangolására is. Különös figyelmet fordítottam a ritmusban való jártasság fontosságára: a versenyzőknek megadott ritmust kellett önállóan átalakítaniuk úgy, hogy a felsorolt értékeket használták. A hangköz és hármashangzat felismerés mellett, azok többféle átalakítása is a gondolkodási feladatok közé tartozott. Az írásbeli feladatokat a hallás alapján történő dallamírási feladatok, illetve az adott szerkezet alapján meghatározott önálló népdal-alkotás zárta. Ezt követte a szóbeli, éneklési feladat. A szabadon választott dalok mellett, kötelező népdalok és műdalok, valamint a lapról olvasási feladatok kerültek sorra. Ezekben a feladatokban a kottahű éneklés mellett a szép és igényes előadásmód is fontos szempont volt az elbírálásnál. Sok szép magyar népdalt kerestem, hogy élmény legyen az éneklés. A korcsoportokat az igényes zsűri pontozta, akik figyelemmel kísérik ennek a versenynek a színvonalát, a tanulók fejlődését évről-évre.

Sok szép eredmény született, közel maximum pontokkal. A verseny, úgy érzem, méltó a névadó nagy zenepedagógus és zeneszerző nevéhez, Szőnyi Erzsébethez. A sok díj mellett mindenki hazavihetett egy örömteli zenei élményt.

Szigetiné Horváth Zsuzsanna

Részletes beszámoló a Szőnyi Erzsébet Regionális Szolfézsversenyről

2018. április 21-én, immár tizenhetedik alkalommal hívtuk versenyezni, játszani a környékbeli települések gyermekeit zeneiskolánkba, a *Törökbalinti Szőnyi Erzsébet Alapfokú Művészeti Iskolába*, a Szőnyi Erzsébet Regionális Szolfézsverseny keretein belül.

Célunk közel két évtizede azonos: névadónk, Szőnyi Erzsébet szellemiségét méltón képviselni, a szolfézs tantárgy zeneoktatásban betöltött szerepét kiemelni, közösségformáló erejét hangsúlyozni, a szolfézszt szerető és értő növendékek számára pedig lehetőséget teremteni arra, hogy összemérhessék tudásukat.

A közel három hónapig tartó előkészítő, szervező munkát egy kollégáinkból álló kisebb team vállalta magára – Filkey Péter igazgató, Tóthné Pfeffer Lilla igazgatóhelyettes, Feleki László, Károly Ágnes és Nagy Enikő iskolatitkár. A verseny lebonyolításában egész tantestületünk részt vett.

A tavalyi hagyományt folytatva idén is *Szigetiné Horváth Zsuzsanna* mesterpedagógust, a III. kerületi Aelia Sabina AMI szolfézsstanárát, a Zenei Készségfejlesztő Feladatgyűjtemény kötetének társszerzőjét kértünk fel a szolfézsverseny szakmai összefogására, illetve a verseny követelmény rendszerének és anyagának összeállítására.

A zsűri tagjai voltak: Igó Lenke (zsűri elnök), Bárdosné Molnár Katalin, Ráplí Györgyi, Szigeti Diána, Szigetiné Horváth Zsuzsanna. Az ő munkájukat társ- zsűritagként zeneiskolánk tanárai segítették: Arielle Bidoul, Békésiné Tájler Ildikó, Flór Noémi, Gyótárné Pölcz Zsuzsanna, Sebestyén Zádor Ilona, Szilfai Márta.

Idén 77 tanuló versenyzett 5 korcsoportban (előkészítőtől a 4. szolfézsosztályig), 9 Budapest környéki zeneiskolából. Biatorbágy, Budakeszi, Budaörs, Érd, Herceghalom, Martonvásár, Sósút, Szentendre, Törökbalint.

A résztvevők száma korcsoportonként:

I. korcsoport: 35 fő; II. korcsoport: 24 fő; III. korcsoport: 8 fő;

IV. korcsoport: 9 fő; V. korcsoport: 1 fő.

A díjazott növendékek felkészítő tanárai: Bokorné Forró Ágnes, Juhos Kiss Eszter, Molnárné Szombatfalvy Csilla, Pál Eszter Veronika, Szakály Szilvia, Szinyéri Judit, Tóthné Pfeffer Lilla. A zsűri értékelésében különös figyelmet fordított a zenei előadásra, így külön díjazták a szép éneklést is. Különdíjban részesült: Steiner Csenge, Richter Lilla, Czeglédi Fanni, Gerencsér Ágnes, Szili Réka, Zimon Zsombor, Tóth Máté, Csépany Dóri.

A zeneiskolák eredményei:

Budakeszi: első díj: 1; második díj: 1; különdíj: 1

Budaörs: különdíj: 1;

Biatorbágy: különdíj: 1;

Érd: első díj: 1

Martonvásár: első díj: 1; harmadik díj: 3; különdíj: 2;

Sóskút: második díj: 2;

Szentendre: első díj: 3; második díj: 1; különdíj: 1

Törökbálint: második díj: 3; harmadik díj: 4; különdíj: 5

Az eredményeket minden évben kielemezzük a versenyt követően. Ezzel nem csak a következő évi anyag összeállításának munkáját segítjük, hanem pontos visszajelzést adunk a tanároknak is. Az elemzések szerint:

Az írásbeli és szóbeli részből álló versenyanyagot a tanulók többsége 70% felett teljesítette. Az írásbelit a versenyzők 44 %-a, a szóbelit pedig 15%-a teljesítette 90% felett. 9-en nyújtottak be 100%-os írásbelit és 4 hibátlan szóbeli született.

A legsikeresebb a kisebb korcsoportoknál a kottakép és a hallott dal- lam egyeztetésére irányuló feladat volt (96% oldotta meg hibátlanul), míg a nagyobbaknál a dallamdiktálás bizonyult a legkedveltebbnek (79%).

A verseny menetének összeállításakor azt is fontosnak tartottuk, hogy ne csak a versenyzés lehetőségét nyújtsuk a gyerekeknek, hanem szórakoztató, közösség építő programokkal is hozzájáruljunk a tartalmas együttléthez, így évről-évre változó háttérprogramokat szervezünk.

A zsűri döntéshozatalának ideje alatt tavaly kórusműhely indult, idén Sztravinszkij: Tűzmadár szvitjének zenéjére készítették festményeket a gyerekek Kassayné Gráfel Judit képzőművész segítségével, majd a játszó szobában zenei készségfejlesztő társasjátékokat próbálhattak ki. Zeneiskolánk Dísztermében pedig a résztvevő versenyzők tanáraink szervezésével minikoncertet adtak elő.

Reméljük munkánkkal maradandó élményt szereztünk! Jövőre is vá-
runk szeretettel minden érdeklődőt!

Károly Ágnes

Megalakult A Magyar Kodály Társaság új elnöksége 2018. május 13-án

ELNÖK

Kertész Attila, Liszt díjas karnagy, c. egyetemi tanár

TÁRSELNÖKÖK

- B. Horváth Andrea**, zenetanár, a Kodály Kórus karnagya, az Andor Ilona Baráti Társaság elnöke
dr. Szalay Olga PhD, népzene kutató, az MTA BTK Zenetudományi Intézet tudományos főmunkatársa

ELNÖKSÉGI TAGOK

- Blazsek Andrea**, karnagy, a budapesti Pannonia Sacra Katolikus Általános Iskola tanára
dr. Döbrössy János, karnagy, az ELTE Tanító- és Óvóképző Kar Ének-zenei Tanszékének vezetője
Erdélyi Ágnes, karnagy, szolfézs és zongoratanár, Europa Cantat munkatársa,
Gráf Zsuzsanna, az Angelica kórus alapítója és karvezetője,
ZAK gyakorlat vezető tanára
Kneifel Imre, a székesfehérvári Kodály Zoltán Általános Iskola és Gimnázium, AMI igazgatója
dr. Márkusné Natter-Nád Klára, zenetanár, A Magyar Kodály Társaság Hírei főszerkesztője, A Magyar Kultúra Lovagja
Nagy Ernő, ny. középiskolai tanár, Artisjus és-Kóta-díjas karnagy
Óri Csilla, ének-zenetanár, Artisjus-díjas karnagy, a Marczibányi téri Kodály Iskola igazgatója
Rápli Györgyi, az Érdi Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola mesterpedagógus tanára, vezető szaktanácsadó, LFZM Budapesti Csoport oktatója
dr. S. Szabó Márta PhD, tanszékvezető egyetemi docens, Debreceni Egyetem Zeneművészeti Kar

TAGCSOPORT VEZETŐK

- Bencsik Erzsébet**, Nyugat-dunántúli, soproni tagcsoport vezetője
Belinszky Etelka, Szabolcs Szatmár Bereg megyei tagcsoport megbízott ügyintézője
Jámbor Zsolt, Kecskeméti tagcsoport elnöke
Kertész Attila, Pécs és környéke tagcsoport vezetője
Nagyné Nyári Ágnes, Észak-dunántúli tagcsoport mb. vezetője
Rozgonyi Éva, Szeged és környéke tagcsoport elnöke
Szabó Dénes, Szabolcs Szatmár Bereg megyei tagcsoport elnöke,
Kossuth-díjas karnagy, az MMA rendes tagja, a Nemzet Művésze

FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG

Balásházi Bálint – elnök, **Puskásné Ispán Franciska**, **Sebestyénné Farkas Ilona**

TITKÁR: Kende Zsuzsanna

2. ELTE Művészetpedagógiai Konferencia – MPK 2018
ELTE Workshop for Arts Education – EWAE 2018

2018. május 24–26.

A konferencia és workshop részletes programja

Helyszín: ELTE Bölcsészettudományi Kar – Trefort-kert
(Budapest VIII. Múzeum krt. 4–8.)

*A 2. ELTE Művészetpedagógiai Konferencia – MPK 2018 egyben az MTA Tantárgy-pedagógiai Kutatási Programjában részt vevő alábbi kutatócsoportok beszámoló konferenciája:
MTA-ELTE Vizuális Kultúra Szakmódszertani Kutatócsoport, MTA-LFZE Aktív Zenetanulás Kutatócsoport, MTA-SZTE Ének-zene Szakmódszertani Kutatócsoport
A rendezvény az MTA, az MMA, az ELTE és Hallgatói Önkormányzata, az ELTE Konfuciusz Intézet, a Psalmus Humanus Művészetpedagógiai Egyesület és a Nanospace Bt. támogatásával jöhetett létre.*

2018. május 24., csütörtök

MŰVÉSZETPEDAGÓGIAI KONFERENCIA – MPK 2018, 1. NAP

9:00–9:50 Regisztráció **Gólyavár, előtér**

10:00–10:30 MEGNYITÓ **Gólyavár, Mária Terézia terem**

BORHY LÁSZLÓ akadémikus, egyetemi tanár, az ELTE rektora

BORSODI CSABA habilitált egyetemi docens, intézetigazgató (ELTE BTK Történeti Intézet), dékánhelyettes

BODNÁR GÁBOR habilitált egyetemi docens, tanszékvezető (ELTE BTK Zenei Tanszék), a konferencia elnöke

A megnyitón közreműködik a Zenei Tanszék Pro Musica Vegyeskara, vezényel: **MINDSZENTY ZSUZSÁNNA** főiskolai docens

10:30–12:50 PLENÁRIS ELŐADÁSOK (1) **Gólyavár, Mária Terézia terem**

Elnök: **BODNÁR GÁBOR**

10:30–11:15 RHYTHMUS

DÉRI BALÁZS egyetemi tanár, tanszékvezető (ELTE BTK Ókortudományi Intézet, Latin Tanszék, Vallástudományi Tanszék)

11:15–12:00 AZ EGYHÁZZENE-OKTATÁS TÖRTÉNETE MAGYARORSZÁGON, A TÖRTÉNETI HAGYOMÁNY FÖLFEDEZÉSE ÉS ASSZIMILÁLÁSA A MAI OKTATÁSI GYAKORLATBA

DOBSZAY ÁGNES egyetemi tanár, tanszékvezető (Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Egyházzene Tanszék)

12:00–12:50 FELFEDEZŐÚTON A MŰVÉSZETEK VILÁGÁBAN – 253 ELŐADÁS 76 EZER ZUGLÓI FIATALNAK

SOLYMOSI-TARI EMŐKE a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti Tagozatának vezetője, adjunktus (Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem)

12:55–13:35: Ebédszünet **Rákóczi úti épület, ebédlő**

A Konferencia első délelőttiének a műsora.